

DZOHANEHO ISERE QIDZA

Dzohane Dzebeteo qeeteta

Epeso, Garatia

Tii 80 (?)

Kiristuho Ai Tatauma Tupu

Ttoka Ma Haba Minarana Oorai

OHONGAHO TOO NOOI ABIHO SAMA AIMATA

¹ Dzoobe Dzairamane:

Khoobanipamuta too noo teei qaata noio Ohongake tuuhoro qaata. ²⁻³ Ma too noo oi Ohongaho isakinipamu ooqi noi khoobanipamuta Ohongama nopo gesa dzaga boboto qaata.

Noomae hiiremi quba minarai biranateta. Onihe biranatetaho neta quba teei teqaha noomae biranatara, baamu, ⁴⁻⁵ Noio qaraqaraho khooba oonita qaraqara oi abi minarake baiburoqi qupi ma khoukhau ma basesa nokohoke suqobire baaorai.

⁶⁻⁷ Qate abi tee, dzapa noho Dzohane, noke Ohonga dzoobiremi noi dzadza oho isere abiho toro mootomi noko Ohongake nooka hisi eetarota.

⁸ Oi Dzohane te oho dzadza ooraranihe noi dzadza maikhataho isere mootareiqi baata.

⁹ Oonita dzadzaho maikhata noomae ttokata biranateqi abi gama susupu baiburorai. ¹⁰ Noi hiiremi ttoka ma quba minarai biranatemini noi oho bisata oota oonihē ttokaho abi ikake eeteqi te noke gesina naatara? ¹¹ Noi qubatu nomeho

bisata biranatemi qesamane nohoi noke raraku biidzaama naatetahe, basesa eeteta.

¹² Oonihe oberaqai noke raraku biireqi noho dzapata atimami noi nokoke beedzaenomaitemi Ohongaho khameto naatorai. ¹³ Noko te abiho ttarita biranataro, te abiho dza quba biranataranihe Ohongai dza nometa nokoke dzoomami oorai.

¹⁴ Oonita Ohongaho too noo oi abiho sama aimaqi napaho bisata habese qaami napai dzapa pobi nohoke moomi noi baruna heena ma noi meenomanipamu. Oonihe mai noi khata teena nomeho dzapa pobi minaitoraiho isakita noi qaata. ¹⁵ Nohoke Dzohane sobasobai hiireqi hiireta, Anai bosata hee, Teei naho tumena baaqorai noi naho bosa qobaqobani. Oi ana biranataamake qaami noi agoba baa qaabi. Oonita abi oioniqi hiireta.

¹⁶ Oonita abi oonomaho iisuta napai gama ari ma mosu saridzorai. ¹⁷ Oi hu nooi Moseho neta biranateta oonihe, baruna heena ma quba mee oio Dzesu Kiristuho nena biranatorai. ¹⁸ Oi abi Ohongaho mee mooraamanipamu oonihe Ohonga khata teena Maiho dzagaqata agoba oorai noi noomae Ohongaho khooba paanaitetai paanaitorai.

DZOHANE SOBASOBAHO NOO
(Mat 3:1-12; Mar 1:7-8; Ruk 3:15-17)

¹⁹ Qate Dzerusaremuta Dzuta abi mimi nokoi dzube abi ma Rebi abi qesa dzoobiremi noko Dzohane sobasobaho toro biranate toronaiteqi hiireta, Nii ape oni? Hiiremi noi isere mootoqi te

dzaheitaranihe paanaiteqi hiireta, Anai te Kiristu Ohongaho Soopara abi oonidzara.

²⁰ Oiqi hiiremi noko hee, Oonita nii Eria ooni mae ape? Hiiremi noi hee, Eo bamu. ²¹ Hiiremi noko hee, Too abi baabakoiqi Mosei hiireta oi nii oni? ²² Hiiremi noi paha bai hiireta.

Bai hiiremi noko noke hee, Qesai nanake dzoobiremi baaqi oorai noo apeke nana noko paha pobi hiibaqu? ²³⁻²⁴ Oho quba nana niike hee, Nii ape oniqi hiire, Nii sama niimeho ikaqi hiireo?

Hiiremi noi erake hiireta, Totoho teei haba habanata sokateqi hee, Ohongai baahubita tete nikeme pobitareiqi Dzesea hiiretanita anai oho isaki oni.

²⁵ Hiiremi noko Pariseoho nena ooqi tototo hiireqi hee, Nii Kiristu oonidzarani Dzesea oonidzarani. Too abi oonidzaranita nane quba nii abi obama soororai?

²⁶⁻²⁸ Oiqi hiireta oi teehe bahe, Dzohanei Dzutani oba gee ne Bettania nagapata abi obama sooromi ota oho noo biranateta. Hiiremi Dzohane nokoke hee, Oore anai abi obama soororaihe, nikeho bisata teei oorai noho khoobake nike ruumeni. Noi naho tumena baaqorami noho isaki nahoke sugobirorai. Anai abi oho oko sasa eka saqoba quba isanataama.

OHONGAI NAPAHO QUBA HOO DZOOPA BI-RAITETA OI KIRISTU

²⁹ Qate iihai mootomi Dzohane moomi Dzesui noho toro baahumi noi qesamane nomeke hee, moorare. Ohongaho kiridza qeeremi ttoka abiho kahosa aima baamuitaquho Hoo Dzooba erani.

³⁰ Abi erahoke anai hee, Naho tumena abi teei baaqorai noi naho bosa qobaqobaniqi hiireta oi ana biranataamake qaami noi agobake baa qaabi.

³¹ Ma ana te noke oho isakita gesina naate qaarara oonihe noke Isirae abiho quba paanaitareiqi ana abi obaqama soororai. Oiqi hiireta.

³² Qate Dzohane noi paha isere mootoqi hiireta, Ana moomi Sumasai qusubibiho isaki qusu neta qurateqi noho irita dzuubata. ³³ Meeke ana te bosata noke oho isakita gesina naate qaararanihe, anai abi obama soobareiqi Ohongai ana dzoobiremi baata, teena noi paha anake hee, Nii moomi Sumasai qurateqa teehe irita biranate qaaraqo noio abike Qaheuba Sumasama soobakoiqi hiireta.

³⁴ Oonita noi Ohongaho khata oke ana nese namema moo pobiteqi oho isere moote. Oiqi Dzohane hiireta.

DZESUI TUMAKHAMETO ESERISA ESERI QUBA HIIRETA

³⁵ Qate iihai mootomi Dzohane sobasoba noi tumakhameto eseri nomema oomi Dzesui girod-zohimi noi hee, ³⁶ Ohongai napaho Hoo Dzooba roibetoraita noke mooro!

³⁷ Hiiremi noho tumakhameto eseri oke nookaqi ao Dzesuke iihata. ³⁸ Iihami Dzesu burisi eete nopo mooqi hiireta, Nipe naane qiri? Hiiremi nopo hee, Banaita, (oonihe nokoho totohoi Rabi) nii ika neta meeqorai? Hiiremi no hee, Baaqu moorare.

³⁹ Oonita oi tteni kiroko naatemi nopo tuumaqi noho teka mooqi noma nokoi gamaqa oota. ⁴⁰ Oi ao nopoi Dzohaneho noo nookaqi Dzesuke iihata.

Oonita nopohota tee, dzapa noho Attereo, Siimo Peetoro ho noma, ⁴¹ noi ao tuumaqi Siimo nane gotta nomeke saridzeqi hee, Nookare. Nanai aoke Kiristu (oonihe Heboro totohoio Mesia) noke saridzemi oorai. ⁴² Hiireqi noi noke dzeima Dzesuho toro biranateta.

Biranatemi Dzesu noke mooqi hiireta, Nii Siimo, Dzohane temuho khata. Oonihe dzapa nihoke Peetoro ooniqi hiibakoi (nokoho totohoi Kepa oi Podza).

DZESUI PIRIPI MA NATTANAEHO KIRA HIIRETA

⁴³ Iihai mootomi Dzesui Garirea habata tumare hiireqi Piripi saridzeqi hee, Nii ana iiha qaarare oiqi hiireta.

⁴⁴⁻⁴⁵ Qate Piripi noi Attereo ma Peetoro ma nokoi gama Besaita nagapaho nena ooqi noi tuumaqi Nattanae saridze noke hee, Maaqa, Mose ma too abi qesai tee ho noo qeeteta abi oke nanai saridzemi oorai. Noi Nadzarette nagapa nena Dzosepeho khata Dzesu oni.

⁴⁶ Hiiremi Nattanae misi teteqi hee, Quba qidza apei Nadzarette nagapata biranataqu? Hiiremi Piripi hee, Seke baa mooro.

⁴⁷ Hiireqi nopo baahumi Dzesu Nattanae mooqi nohoke hee, Moorare. ⁴⁸ Isirae abi dzadzanoma, noonoma erani. Hiiremi Nattanae roqobeteqi hee, Ika neta nii anake gesina naateqi oke hiire? Hiiremi Dzesu noke hee, Eo, Piripi niiho kira hiibaamake oomi ana ao moohimi nii ee dzunaho pesuta oori. ⁴⁹ Hiiremi Nattanae hiireta, Banaita name, nii Ohongaho khata Isiraeho abi qibani-pamu.

⁵⁰ Hiiremi Dzesu hiireta, Anai hee, Nii ee dzu-naho pesuta ooriqi hiiremi ooqaho quba nii nooka hisi eete mae? ⁵¹ Nookao, Abiho Isaki anai quba teema teeke qupadzohima qusu papatemi oho qaruu samanei naho irita biranatemu nike moorakoi.

2

KANA NAGAPATA ESERI QESA NAATETA

¹⁻² Qate iihai temu naatemi Garirea habaho nagapa Kanata abi ma atapa qesa naatemi Dzesuho pai gotta ota oota. Oonita nokoi Dzesu, tumakhameto nohoma gama ota dzeimami biranata. ³ Oonita noko patta ma oba muuhimi idze nokoho bai oba ao bamu naateta.

Bamu naatemi Dzesuho pai noke hee, Bai oba nokohoi ao bamu naate. ⁴ Hiiremi Dzesu noke hee, Pai name, naho baura bodza biranataamake nii ikaqi hiireqi anake oho sese hiire? ⁵ Hiiremi pai nohoi burisi eete kokora abi nokohe hee, Khata hiibaqu oke qusubaitare oiqi hiireta.

⁶⁻⁷ Qate Dzuta abi sapunge moitorai teteho quba omaho mangi taramuho isaki sikisi ota oomi Dzesu kokora abike hee, Oba keba giimaqa ota uquma hee baabare. Oiqi hiiremi noko uqumami mangi ao hee baami noi hee, ⁸ Poiqa giima ttihiu barabara abi moitare. Hiiremi noko moiteta.

⁹ Oonihe obai ao baiho isaki naate oomi ttihiu abi oke eeteimaqi te oho khooba qupadzomara, oonihe kokora abi giimata nokoi Dzesuho khooba ooqata qupadzomata.

¹⁰ Oonita ttihiu abi noi ata naateta abihu kira hiireqi hiireta, Abi minarai bai oba mekenoma oke

bosata abi moitemi muuna qura eetemi mekeamake ipita moitorai. Oonihe nii ikanomake eete mekenomanipamu erake qaanatoriti ipiqata moite? Ooiqi hiiremi roqobeteta.

¹¹ Oonomake eeteqi Dzesui Garirea habaho Kana nagapata sohoro obaoba eeteqi dzapa pobi nome paanaitemi tumakhameto nokoi noho torota atimata.

¹² Ipita Dzesui tumakhameto ma pai gotta ma nomamane nomema gama qurate Kapanao nagapata biranateqi bodza qesake (baura quba) oota.

DZESUI PISINISI ABIKE BIIRITA IIHATA
(Mat 21:12-13; Mar 11:15-19; Ruk 19:45-46)

¹³ Oonita Isirae abi ingonaitetaho dzuma dzamo naatemi Dzesui Dzerusaremuta peiteta.

¹⁴ Peiteqi noi moomi Ohongaho biirita pisinisi abi nokoi kiridza qeebaquho burimakau ma sipisipi ma qusubibi oke ttuma quba mootomi oota. Qate omaho maikhametoi haba maina painaho abiho ttuma habara mooto qaata nokoi qohare nokometa habese oota.

¹⁵ Oonita Dzesui ngibirama gabeho teeke ti-ibeteqi nokoke sipisipi ma barimakau ma gama susupu hotou biireqi oma maikhametoho qohare burisi eete oma nokohoke perebireta. ¹⁶ Oonihe qesai qusubibi ttuma quba mootota nokoke noi hee, Etoqa Mai nahoho nagake quruma naga ti-ibetaino. Oonita gubarake aima tuumare.

¹⁷⁻¹⁸ Oiqi hiireta oi teehe bahe sinabidzata hee, O Ohonga, naga niihoho dzaodzaoi anake qeeremi qaita. Oke qeete oomi tumakhameto noho nokoi aoke Dzesuho khooba ota moo qupadzomata.

Qate Dzesui pisinisi abi noko hotou biiremi Dzuta abi nokoi burisi eete noke qasa hiireta. Quba apeke nii nana banaitemi nana moo niiho baura erake mee hiibaqu?

¹⁹ Hiiremi Dzesu sama nomeke qupadzomaqi hee, Nike guhurake ngausa eetemake qupi tapariho nakuta oke ana paha ai qusubaitakoi.

²⁰ Hiiremi Dzuta abi hee, Idze tii bodza 46 oho nakuta guhurake gooto baa qaimi nii qupi tapariho nakuta oke qusubaitaqui mae?

²¹ Oonihe noi sama nomeho qahura hiireqi oke guhuta mooto hiireta. ²² Oonita Dzesu ipita baata neta qoridze oomi noi bosata oho noo hiireta ma oho qetaqeta biranateta oke tumakhameto nokoi gama qupadzomami pobirateta.

DZESUI ABI MINARAHO KHOOPA GESINA

²³ Qate Ingonaiteta dzuma bodzata Dzesu Dzerusaremuta ooqi obaoba eetomi abi samane oke moo qupadzomaqi noho dzapata atimata.

²⁴ Oonihe noi minaraho khooba qupadzomaqi te nokoma ipibidzara. ²⁵ Oi abiho ikoiko ooraike noi gesinanipamu naate ooqi naane quba oho subesube totohoke nookarota? Baamu.

3

NIKOTEMO NOKE DZESU TETE BANAITETA

¹ Qate Pariseohota tee, dzapa noho Nikotemo, noi sinasina tupu nokoho nena. ² Oonita qupibake noi Dzesuho toro peite erake hiireta, Banaita name, nana qupadzomami Ohongai hiiremi nii nanake banaitare baata. Oi teehe bahe nii Ohongama ipibidzaama naatapuko nii obaoba eetaraiho isakita qidzoke eetarori.

³ Hiiremi Dzesui hee, Nookare, Khata usaqe biranataqu oqai keke abi teei Ohongaho pobi gesina naatakoi. ⁴ Oke ana baamu nii ikobetaqu. Hiiremi Nikotemo hee, Ikanomake eete abi agobai khata usaqeho isaki naataqu. Noi isanaate pai nomeho asita dzuubaqa paha biranataqu mae?

⁵⁻⁶ Hiiremi Dzesu hee, Eehe, samaho neta biranatorai oio samaqaho pobi. Qate Sumasaho neta biranatorai oi Sumasaho pobi. Oonita akoakoma Sumasaho asita biranataqu oqai keke abi teei Ohongaho pobita dzuubakoi. Oke ana meeke hiire.

⁷ Anai hee, Nike dzomadzoma usaqeta biranatareiqi hiiremi eto roqobetaino. ⁸ Oi uta noomae toororai teteke qupadzomare. Nii oho husuqake nookoraihe ika neta baaorai ma tumorai oke ruume. Oonita abi Sumasaho asita biranatorai nokoho naku dzebidzebi oke nii oho gesa ruumeni.

⁹ Hiiremi Nikotemoui hee, Oho tete ikanoma ooraimi nii oke hiire? ¹⁰ Hiiremi Dzesui hiireta, Idze, nii Isirae abiho banaita minanihe oho teteke ruume? Nookare. ¹¹ Naka nesema mooraiho gesinata nakai hiirorai oi Ohongama nakai gesina naate oho isere mootorai. Oonihe ikanomake eete nike oho noo nookaama naatorai?

¹² Oonita anai ttokahoke nike pobi hiiremi nookaama naataquko ikanomake eete ana nike qusuhoke pobi hiiremi nooka hiisi eetaqu? ¹³ Ma paha apei qusuta peiteqa oho gesina naataqu bahe, abiho Isaki anai qusuho neta quratetai teena.

¹⁴⁻¹⁵ Mosei haba habanata dzoo gisigisi eehota goosoromi abi qidzanateta, oonita nokoi Abiho

Isaki anake oho qesa goosoromake apenei anake nooka hisi eetaqu nokoi qaraqara tatanga saridzakoi.

¹⁶ Oi Ohongai ttoka abiho quba dzasa minanipamu eete khata teena nome ai mootomi apene noke nooka hisi eetaqui bamu dzaetaquhe, qaraqara tatanga saridzakoi. ¹⁷ Oi Ohongai khata nome dzoobiremi ttoka abike qomaqoma hiibare quratarani. Bamu. Ttoka abike qidzaita qubake anai baaqorai.

¹⁸ Oho quba teei ana nooka hisi eetemi bamu noke qomaqoma hiibaqu. Oonihe nooka hisi eetaama naatorai nokoke ao qomaqoma hiibaridzoni. Oi teehe bahe, nokoi basesa eete Ohongaho khata teenaqaho dzapata atimaama naatorai. ¹⁹ Oho kahosai erani. Ddadzai ao ttoka abi baiburoraihe, abiho khooba qanganita noko ikaqi hiireqi dzadza oho gootae eete qupiho dzake eetorai?

²⁰ Oi qesai baura peranoma eeteqi eto oho khooba paana naatainoiqi hiireqi noko dzadzata qeemaama naate oke ibo eetorai. ²¹ Qate qesai meenomanita nokoi OKongaho beedzaeta baura qidza eete oke paanaitare hiireqi dzadzata qeemorai. Oiqi hiireta.

DZOHANE SOBASOBAI DZESUHO KHOOBA PAANAITETA

²² Ipita Dzesui tumakhameto dzeimaqi Dzutea habaho qeba neta tuumaqi nokoma gama oora ma qaara eeteqi nokoi abike obama soorota. ²³⁻²⁴ Qate Dzohane sobasobaho maike Herote sutasutata mootaamake oota. Oonita Sarimu habaho nagapa gattiqa Aino oho samata obai

isanatemi abi ota biranatemi Dzohane nokoke obama sooro qaata.

²⁵ Oho quba Dzuta abi qesai ota baaqi Dzohaneho tumakhametoma qesa kurebeteqi akoako oho noo hiireta. ²⁶ Hiireqi noko Dzohaneho toro baaqi oho qasa hiireta, Mai naname, Nii abi teema nipe Dzutani oba qee neta ooqi nii noho isere qidza mootota.

Oonihe moorare. Poiqa abi quba mina noho toro biranatemi noi ikanoma eete nii eetoraiho isakita noko obama soorarai?

²⁷ Hiiremi Dzohane hee, Teei sepeke baura eetaquho isaki baamuta, Ohonga hiiroraiho isakita eetorai. Oi ana bosata hiireqi hee, ²⁸ Ana naamae Kiristu oonidzara. Oonihe, Ohonga ana dzoobiremi anai Kiristuho roiroi bosa baorai. Oiqi hiiremi nike naho noo nookatanita qupadzomare.

²⁹ Oi erake eete oorai. Ata pobi oi teehe pobi bahe apu noomaeho pobi keke. Oonita tee ata pobi oke dzeima apuho botota mootoqa bamu apuke ttire eetaquhe, noho noo totoho nookaqi qaki eetakoi. ³⁰ Oonita anai oho isakita nikeke Dzesuho botota mootoqi qaki minake eete. Kiristuho dzapai peitakoini, nahoi quratakoi.

³¹ Noi pei neta baaorai noio minaraho qibanihe, ttokaho nena ana ttokaho isaki ooqi hiirorai. Qate qusuho nena noi minara ma napaho qibanita noi moo nooka qaataho isereke no mootorai. ³² Oonita isere oke abi naane quba nookaama naataqu? ³³⁻³⁴ Oi Ohonga noke dzoobiremi noi Ohongaqaho noo hiiroraita tee noho isere nooka qusubaitaqa Ohongake meenomaho

isakita qaupuitakoi. ³⁵ Oonihe Onongai khata nomeho dza minake eeteqi quba minara noho botota mootoqi Sumasake moitemi meupunoma naatorai.

³⁶ Oonita teei Ohongaho Khata nooka hisi eeteqi ao qaraqara tatanga mai eesubi. Qate teei Khata nooka hisi eetaama naataquko noi bamu qaraqara oke mooraquhe, Ohongaho taanga noho irita oorakoi.

4

DZESUI SAMARIA ATAPAHO AI TATAUMA TUKUTOTA

¹⁻³ Dzesui tumakhameto samanenipamuke obama soorota. Oi Dzesui te noomae abi obama soobaranihe, tumakhameto nohoi oke eeteta. Oonita nokoho dzare Dzohanehoke riitemi oho isere Pariseoho toro hiiremi Dzesu oho qesa pobi nookata.

Pobi nookaqi Dzutea haba oke qaateqi paha Garirea habata tumata. ⁴ Oonihe noi tuumaqi Samaria habata bosa biranate, oho nagapa Sikhata biranateta.

⁵ Qate qgobanipamuke Dzakopoi khata nome Dzosepeke ttoka moiteta oho robeta oota. ⁶ Ma paha Dzakopoho oba kose mina ota oota. Oomi Dzesui haba kharata baaqi ete bisata qidzanatare hiireqi oba kose oho samata habeseta.

⁷⁻⁸ Qate noho tumakhameto nagapa Sikhata patta ttuma eetare tuusumi Samariaho atapa teei oba giimare baata. Baami Dzesu noke hee, Oba teeke ana moitemi muunareiqi hiireta. ⁹ Oonihe Dzuta abi ma Samaria abi te qesa dzaira eete

qaarara. Oho quba Dzesu oke hiiremi atapa oi hee, Nii Dzuta habaho abi oonita ikanomake eete nii Samariaho atapa anake oba quba qasa hiire?

¹⁰ Oonihe Dzesu noke pobi hiireta, Nookare. Ohongai abike qonotoraike nii ruume. Ma ana nii oba quba qasa hiire naho khoobake nii ruume. Oke nii qupadzomapuko nii ao anake qasa hiiremi ana nii oba heuheunoma moitemi isanatarori.

¹¹ Hiiremi noi hee, Mai name, kose oi khara ma niiho mangi bamu oonita nii ikanoma eete ana oba heuheunoma moitaqu? ¹² Nookare Dzakopo uumi nanaho noi noomae khata ma khameto, hoo ma haa nomema gama erata oba giima qaaqi oke nana moitemi oorai. Oonita niiho dzapa mina apei nohoke riitaqu?

¹³ Hiiremi Dzesui erake hiireta, Teei oba erake muunomi, ¹⁴⁻¹⁵ isanataama naatemi paha muuna quba baatakoi. Qate oba anai abi moitemi muunaqa bamu paha oba quba baataqu, baamunipamu. Anai abi moitemi muunaqu oba oi noho nakuta heuheu eete ttuunoma naate agoba qaraqara qaarakoi.

¹⁶ Hiiremi atapai hee, Mai name, oba oke nii ana moitemake anai bamu paha oba quba baate erata giimoraqu.

¹⁷ Hiiremi Dzesu hee, Tuuma apu niime dzeima baabare. Hiiremi atapai hee, Anai apu bamu.

¹⁸ Hiiremi Dzesu hee, Oke nii meeke hee, Naho apu bamuiqi hiire. Oi nii ao apu boto teena oke nii naate gaubire qaariti poiike paha teema nipe oorai noi niiho apu oonidzaranita oke nii meeke hiire.

¹⁹ Hiiremi noi hee, Mai name ana nookami nii too abiho isaki. ²⁰ Oonihe Dzuta abima nikei

hee, Dzerusaremuta naa ma pupu eetaridzoho qopaniqi hiiroraini nanaho uimane neimane Garidze tora qeerata naa ma pupu eete qaatake nana eetorai.

²¹⁻²² Hiiremi Dzesu noke hee, Atapa nii naho noo nookare. Nike naa ma pupu eetoraike nike ruume. Qate ingonaho tete oi Dzuta abi nanaho neta biranatoraita nana naa ma pupu eetoraike nana gesina. Oonihe tora erani mae Dzerusaremuta abi Ohongaho toro naa ma pupu eetorai bodza oi ao bamu naatake boobi.

²³ Oi Ohonga mai dza eetemi abi meenomai noho torota naa ma pupu eetaqu oke noko meenipamuke gutu boto Kharaho isakita naa ma pupu eetorakoi. Eetorakoi paha ao eetorai. ²⁴ Oi Ohongai gutu boto kharanita abi noho torota naa ma pupu eetaqu oke noko meenipamuke gutu boto kharaho isakita noma qesa dzaira eetaridzoni.

²⁵ Hiiremi atapa oi hee, Ana qupadzomami Mesia baabakoi. Oonihe noke paha Kiristu ooniqi hiirorai noi baaqake napake quba minara hiire pobitakoi. ²⁶ Hiiremi Dzesu hee, Ana nii pobi hiibi anaio Kiristu oni.

²⁷ Oke Dzesui hiihimi tumakhameto nohoi baaqi moomi noi atapama qesa noo hiiremi noko roqobeteta. Oonihe noko te atapake hee, Nii quba teehe quba hiireni mae? ²⁸ Ma noko oho qesa te Dzesuke hee, Nii ikanomake eete atapa erama qesa noo hiire oiqi hiibara.

Qate atapa oi oba mangi nome qaate hairia-make nagapa tuumaqi oho abi pobi hiireqi hee, ²⁹ Idze, anai oora ma qaara eete baa qaibi oke noi gama hiire paanaite soubire. Oonita nike baaqa

moomi noi Kiristu ooni kaqa. ³⁰ Hiireqi noko nagapa qaate noke moora quba tuumata.

³¹ Tuumomi Dzesuho tumakhameto noke hee, Banaita, nii patta muunare. ³² Hiiremi noi hee, Naho torona patta oorai oke nike ruume.

³³ Hiiremi noko qesa pobipobi hiireqi hee, Teei ao patta noke moiteni mae?

³⁴ Hiiremi Dzesui hee, Eehe, naho patta oi teeho bahe Ononga ana dzoobiremi baaqi noho baura eete soubidzaqu oio naho pattani. ³⁵ Nookare. Nike hee, Oo dzasidza tapari naatemake uitti oi mee eetakoiqu hiirorai kaqa. Oonihe, nike nese dzoobireqa moomi aoke dzoo teei oi baa naatemi rumutaquho isaki naate.

³⁶⁻³⁷ Oionita rumutaqu abi noi mee oke rumuto qaraqara tatangaho iisunaiteqa oho ipi ma ari saridzakoi oonihe noi bababa abima nopo esese ttaike oho ttidza qidzaqidza saridzakoi. Oke eetemi noo totoho erai meenoma naatakoi, oi hee, Teei dzabakoini teei rumutakoi.

³⁸ Oi qesai oho dzoo ma baura eete qaimi ana nike dzoobiremi nike oho baura eetaamake qaariti poiqa nokohota ipibireqa rumutakoi ooiqi hiireta.

³⁹ Obetemi atapa oi Samaria nagapa abike hee, Ana oora ma qaara name eete qaabi oke abi oi ana pobi hiire soubire. Oiqi hiiremi nokohota qesai nookaqi hisi eeteta. ⁴⁰ Oonita Samaria abi nokoi baaqi Dzesu nokoma oorarei qi hiiremi noi nokoma qupi eserike oota.

⁴¹ Oomi abi qesa samanei noomaeho toota nookaqi hisi eeteqi, atapa oke eraiqi hiireta, ⁴² Oo nii bosata hiiremi qesama nanai hou eetetanihe,

poiqa nanai toma nanamema noho noo nookaqi hisi eete. Oi nana moomi abi erai ttoka abi napa minaraho ingona mai, oioniqi hiireta.

DZESUI QAA POBIPOBIHO KHATA QIDZAITETA

⁴³ Obetemi qupi eseri bamu naatemi Dzesu nagapa oke qaateqi Garireaho habata biranateta. Oonihe noi mooqi hee, ⁴⁴ Ohongaho too abi teei nagapa khooba nometa oomi nagapa abi teqaha noho dzapa qusubaitoraidzara, bamu. Oi qi hiireta.

⁴⁵ Oonita Dzesu Garirea habata biranatemi nagapa abi noho hasahasa hiireta. Oi teeho quba bahe nokoi bosata Dzuma mina eetarei qi Dzerusaremuta peite moomi noi ota obaoba paanaitota.

⁴⁶ Oonita noi bosata Garirea habaho nagapa Kana ota oʻba korabetemi baiho isaki naateta noi ota paha biranatemi gamaniho abi teei oota. Abi oi qaaho pobipobi. Qate noho khata heme aimaqi Kapanao nagapata ooqi baataquho isaki naateta. ⁴⁷ Oho quba Dzesui Dzutea haba qaate Garirea habata biranatetaho pobike mai nookaqi noi Dzesuho torota biranateqi hee, Nii isanate naho khata qidzaita qu mae?

⁴⁸ Hiiremi Dzesu noke hee, Oo abi nike abaoba ma quba nese agiagi samane mooraama naataquko, nooka hisi eetaama naataqu kaqa? ⁴⁹ Hiiremi qaa pobipobi noi hee, Eo soopara name, naho khata eto baatainoho quba ao baabare.

⁵⁰ Hiiremi Dzesu noke pobi hiireta, Mai nii nookare. Khata niihoi ao eehaha naasubita nii tumare. Noo oke Dzesu hiiremi noi nooka qupadzomaqi tuumata. ⁵¹ Tuumomi kokora abi noho baaqi hee, Maa aoke niiho khata eehaha naasubi. ⁵² Hiiremi noi bodza apeta khata asurate-taho qasa hiiremi nokoi hee, Aruku uani kirokota kebarateta.

⁵³ Hiiremi noi qupadzomami Dzesu noke hee, Khata niihoi eehaha naasubiqi hiireta bodza iso keke naateta. Oho qubake noi oko ma boto tupu nomema gama Dzesu nooka hisi eeteta. ⁵⁴ Oonita Dzesui Dzutea haba qaate Garirea habata biranateqi obaoba oke eetemi oio oho isere eseri naateta.

5

DZESUI BEDZATTA OBA TTUUTA ABI TEEKE QIDZAITETA

¹ Ipita Dzesui dzuma nokoho teeke eetare hiireqi Dzerusaremuta peiteta.

² Qate Dzerusaremu nagapaho tete kura teehe dzapa sipisipiho pou oni. Oho saamaqata oba ttuu Rumerume, oho dzapa Heboro noota hee Bedzataniqi hiirorai. ³⁻⁴ Ma oho naga mina ma seu noho boto teenai oomi abi porobanoma samanei ota meeqota, oi nese khabanoma ma pone ma qosu ma kara noko meeqoqi obai poupa eetaquho beebe eete qaata.

⁵ Qate nokohota tee, tii bodza nohoi 38, noi pone naate ota meeta. ⁶ Obetemi Dzesu abi oke moomi pone naate oomi Dzesui noke qasa niireta, Nii qidzanatare dza eete mae?

⁷ Hiiremi abi pone hee, Eo oba poupa eetemi apei baaqa ana aima oba ttuuta mootaqu? Baa-muta ana naamae qeehimi aoke teei ana riite oba suqomami anai bitta eeteqi sepeke oorai.

⁸ Hiiremi Dzesu erake hiireta, Nii ao qori qepe niime aima tuumare. ⁹ Hiiremi bodza ooqata keke abi oi qidzanate qepe nome aimaqi qeema biranateta.

¹⁰ Oonihe oi dzuma bodza oomi, Dzuta abi qesai abi qidzanatetake mooqi hee, Dzuma qaganomanita nii eto qepe niime aima tuumaino. ¹¹⁻¹³ Oiqi hiiremi noi hee, Oonihe poiqanipamuke abi teei anake qidzaite. Noi hiiremi, ana qepe name aima tuusubi.

Hiiremi noko hee, Abi ikanoma niike hee, Qepe niime aima tuumareiqi hiire? Hiiremi abi qidzanateta noi noo ipi hiibare ruume naateta. Oi teehe quba bahe, oba ttuta abi samane pui siiremi Dzesu ao sama nome dzukuromi noi te moorara.

¹⁴ Oonihe gattiqa ipita Dzesui abi oke Ohongaho biirita saridzeqi noke pobi hiireta, Moorare, niiho sama qidzanate. Oonihe eto ipita paha quba bamenomanipamu niiho toro biranatainoho quba kahosa niime oke potti biire qaarare. ¹⁵ Hiiremi abi oi tuumaqi Dzuta abiho maimane oho pobi hiireqi hee, Abi anake qidzaite oi Dzesu ooniqi hiireta.

¹⁶ Oho quba Dzuta abi nokoi hee, Oonihe Dzesui quba oonoma dzumata eetorai oke hiireqi nokoi noke qomaqoma hiirota.

¹⁷ Hiiromi Dzesu erake hiireta, Mai nahoi baura eete qaabiqi nakamae eetorai. ¹⁸ Hiiremi Dzuta abi nokoi hee Idzii, nii dzumake rasakiitorai, ma

paha oho heeta nii Ohongama idzoidzoniqi hiireqi noke hee, Mai name ooniqi hiirorainoma. Oke hiireqi noko noho gunu dzoomata.

KHATAI MAIHO TETE SUIMORAI

¹⁹ Oho quba Dzesu nokoke eraiqi hiireta, Anai khata. Oonita ana naamae qupadzomaqi baura eetaquho tete bamu. Oonihe anai mai name moomi eetorai tete oioni. Mai eetorai teena oke anai eetorai. ²⁰ Oi Ohonga mai noi naho dza mina eeteqi quba minara noomae eetorai oke noi ana banaite qaabihe paha baura bamenomanipamu qesa ana banaitemi nike oho mee moo roqobetakoi.

²¹ Oonita mai abike baata neta tukuto khakhoro biirorai oho isakita khata naamae ape ma apeke qupadzomaqu nokoke tukutakoi. ²² Paha Mai noomae abi batabidzaama. Batabidza baura oke noi gama naho botota mootomi oorai. ²³ Oke eetemi abi samane Ohonga maiho dzapa qusubaitorai oho qesa khata anaho dzapa qusubaitaridzo.

Oonita teei Khataho dzapa qusubaitaama naataquko noi Mai ana dzoobire baata dzapa nohoke midzata mootakoi. ²⁴ Nookare. Teei naho noo nookaqi mai ana dzoobiretake hisi eetaquko noke qomaqoma hiibaquho tete bamu. Ana hiiremi noi ao baata neta qoridze qaraqarata biranate oorai ma qaraqara tatanga oke mai eete qaarakoi. Oke ana meeke nike pobi hiire.

²⁵ Oi baataho nena nokoi Ohongaho khata anaho totoho nookaqu nookahiqa noko eehaha naatakoi. Oho bodza biranatakoi oonihe ao poiike biranahibi. Oke ana meeke nike pobi hiire. ²⁶ Oi

Ohonga mai noi qaraqaraho khooba. Oonita noi hiiremi ooraiho isakita anai oho qesa qaraqaraho khoobani. ²⁷ Anai Abiho Isaki oonita Mai noi beedzae naho torota mootomi anai abi batabidzako.

²⁸ Oonihe ana noo erake hiiremi eto roqo-betanino. Oho bodzata abi nesetuuna oorai, nokoi gamaqa susupu naho totoho nookakoi. ²⁹ Nookami qusuba baura qidza eete qaata nokoke ana tukutomi noko biranate qaraqarata oorakoi. Qate quba qanga eete qaata nokoke ana tukutomi noko biranatem i oho ipike ana quba bamenoma noko moitakoi.

DZESUHO KHOOBA HIIRE PAANAITAQU OHO ISAKI OORAI

³⁰ Qate ana eetorai oke ana nageke eetaamanihe, ana Maiho toota nookoraiho isakita batabiremi oi meeta keke tuumorai. Oi teeho quba bahe anai dza nameke qusubaiteqi eetoraidzaranihe, Mai ana dzoobiretaho dza qusubait e eetorai. ³¹ Ana sama nameho isere nikeho toro mootapuke isanataama naatarori. ³² Oonihe, maina teei naho isere qidza mootomi oorai. Oi ape bahe Dzohane sobasoba, ma ana qupadzomami noho isere oi mee.

³³⁻³⁵ Oonita nike ao Dzohane sobasobaho torota noo dzoobire qasa hiiremi noi naho isere qidza mootomi meenoma naateta. Nookare. Dzohane noi dzongi qaite koina dzoobiroraiho qesa naatemi nike bodza ooqata noho koina quba qaki ma naki eeteta. Oonihe anai abi oonomaho isere quba beebe eetaamanihe, nikeke ingonaita qubake ana oho noo hiire.

³⁶ Qate naho mai ana baura moitemi ana eete soubidzaqu baura oi noomae naho khooba paanaiteqi Mai ana dzoobiretake qaupuitanipamuke eeteqi Dzohaneho isere gama qaupuitorai paha suqobirorai.

³⁷ Paha Ohonga Mai ana dzoobireta noomae naho isere mootomi ooraihe, nike noho noo to-toho nookaama ma noho isaki mooraama. Bamu. ³⁸ Mai ana dzoobiremi ana baqorai. Oonihe noho nooi nikeho qupata bamu naatemi nike anake nooka hisi eetaama naatorai.

³⁹ Nike sinabidza geeta qaraqara tatanga saridza quba qirike eetoraihe nookare. Gee oi gama naho khooba paanaitorai. ⁴⁰ Oonita ikanomake eete nike ota isaiteqi naho torota qaraqara oke saridza quba baabaama naatorai?

⁴¹ Abi naho dzapa qusubaita qubake ana te baqoraidzara, bamu. ⁴²⁻⁴³ Oonihe anai Ohonga Maiho dzapata baami nike te anake dzaira eetoraidzara. Ota ana moomi nike Ohongaho dzake eetaama.

⁴⁴ Qate maina teei dzapa nometa baabaquko nike noke ao dzaira eetakoi. Oi nike qesaho dzapa qusubaitoraini qate nike Ohonga qusubaitemi noi oho quba nikeho hasa hiibaqu oho goottaeke nike eetorai. Oonita nike ikanomake eete nooka tani naataqu?

⁴⁵ Qate anai Ohongaho pengata nike qomaqoma hiibakoiqi eto hiibaino. Nike teehe Dzapata atimorai oi Mose. Oonihe noomae nike qomaqoma hiirorai abi oioni. ⁴⁶ Noi naho noo sohoro qeetetanita nike noho qetaqeta qusubaitapuke ao

anake nooka hisi eetarori. ⁴⁷ Oonihe nike noho qetaqeta qusubaitaama naatoraita ikanomake eete nike naho nooke qusubaitaqu? Baamunipamu.

6

DZESUI ABI PAIPU TTAUSENIKE PATTAMOITETA

(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Ruk 9:10-17)

¹ Ipita Dzesu haba oke qaateqi Garirea oba ttuu qee neta tuumata. Oba ttuu oho dzapa paha Tiberia. ² Qate abi quba mina bosata moomi noi porobanomake qidzaite qaami Ohongaho mure naatemi noko noke ipitotoqi tuumata.

³⁻⁴ Tuusumi Dzuta abiho ingona dzuma naatemi Dzesui tumakhameto nomema noko torata peiteeqi habese karasi eeteta. ⁵⁻⁶ Oke eesuqi noi nese dzoobire moomi abi quba minai peqihimi noi nokoho quba eetarotake no ango qupadzomata.

Oonihe noi Piripike toronaita quba qasa hiireta, Abi samane baabeta napa ikata patta ttuma eetemi muuna isanataqu? ⁷ Hiiremi Piripi hee, Eehe abi quba minanita napa ttuma tu hattatti kina (K200) oho isaki biiremi noko gama too kakaho isakita patta muunami bamu isanataqu.

⁸ Hiiremi Siimo Peetorocho noma Attereoo, noi Dzesu pobi hiireta, ⁹ Abi khata napaho teei heeba aima baabe. Oi dzobadzoba boto teena ma sekana ngoru eseri. Oonihe oi abi tupu minaraho quba qidzoke isanataqu.

¹⁰ Hiiremi Dzesu hee, Nike abi pobi hiiremi habesare. Hiiremi garasi ota isanatemi abi ungapa ota habeseta oi 5,000 naateta kaqa. ¹¹ Oonita

Dzesui dzobadzoba oke aima Ohonga dzooobe hiireqi pattabetemi abi oona habeseta oi muunata. Ma teena oke noi sekana eetemi nokoho dza hiiretaho isakita biranateta.

¹² Obetemi abi muuna isanatemi qetta ma saru oomi oi eto qanganatainoho quba Dzesu hiiremi, tumakhameto nohoi oke ttutuiteta. ¹³ Ttuttuiteqi dzobadzoba qetta oke baubotomi kamo 12, noko-maeho isaki hee eeteta.

¹⁴ Oonita Dzesu oke eetemi abi moomi Ohongaho mumure naatemi noko erake hiireta, Meeke too abi mina ttokata biranatare hiireta oi era. ¹⁵ Hiiremi Dzesu moomi nokoi noke abi qiba nokome quba upubidzare boomimi noi noqeke torata herototota.

¹⁶⁻¹⁷ Obete sure mootomi tumakhameto nohoi qurate unaunata biranateqi sisima peite qee Kapanao nagapata tuumare hiiremi Dzesu nokoho toro biranataama naatemi qupi sooromi noko ao oba ttuu bisata tuumota.

¹⁸⁻¹⁹ Oonihe uta mina tooromi oba horesa eetemi noko kiromita sebeniho isakita dzaomoqi moomi Dzesu obaho heeta qooro sisimaho toroqata biranatemi noko ququimata.

²⁰ Ququimami Dzesui hee, Eo anai oonita eto atti eetaino. ²¹ Hiiremi nokoi noke sisimata aimare hiiretahe, unauna noko qupadzomata oke noko ikanomake eete ao hairiamake ota biranateta?

ABI QESAI DZESUHO QIRI MINAKE EETETA

²² Obetemi iihai mootomi abi tupu oi qirike eete oba ttuu totaqita qooroqi hee, Dzesui te arukuke torata qurate sisimata peitara. Ma sisima teenai keke ootahe, noho tumakhametoi noke qaate tumumata oonihe noi kaqani?

²³ Oiqi hiiretanihe Tiberia nagapaho sisima qesai unateta. Oonihe Dzesui dzobadzobaho agoago eetemi abi muunata teka oi te kharata oorara. ²⁴ Oonita abi tupu oi Dzesu ma tumakhameto nohoke mooraama naateqi nokoi goottae eeteqi sisima qesata peite Kapanao nagapata Dzesuho giri eetarei qi tuumata.

DZESU NOOMAE QUSUHO PATTANI

²⁵ Tuumaqi noko oba ttuu tota qita biranate Dzesuke saridze qasa hiireta, Banaita bodza apeta nii baaqorai? ²⁶ Hiiremi noi hee, Ana baura eetemi Ohongaho mumure naatemi nike oke moo te mumure oho quba naho qiri eetoraidzaranihe, dzobadzoba nike muuna qura eetetaho quba naho qirike eetorai. Oke ana bamu nike ikotetaqu.

²⁷⁻²⁸ Oonihe etoqa dzaetaetaho patta quba beedzae eetaino. Nookare. Ohongai nikeho quba anake ponabetemi anai Abiho Isaki naate nike qaraqara tatanga moitemi oi nikeho patta naatemi nike oqaho quba beedzae eete qaarare.

Hiiremi nokoi hee, Ikanomake eeteqi nanai Ohongaho baura oho beedzae eetaqu? ²⁹ Hiiremi Dzesi hee, Ohonga ana dzoobiremi baaqorai oonita nike anake nooka hisi eesuqa Ohongaho baura eetakoi.

³⁰⁻³¹ Hiiremi nokoi hee, Oonihe, Moseho bodzata nanaho uimane haba habanata mana muuna qaata. Oonita Noi hiiremi qusu neta patta quratemi abi muuna qaataiqi hiirorai. Oonihe, nii baura apeke eetemi nanai oke hee, Ohongaho mumure ooniqi hiireqa niike nooka hisi eetaqu?

³² Hiiremi Dzesu nokoke erake hiireta, Patta qusuta quratemi abi muunata oke Mose te nokoke

moitaranihe, Mai nahi qusu patta mee niki moite baaorai. ³³ Ohongai patta moitemi qusuta quratori oi ttoka abi qaraqara moitoraiho isaki.

³⁴ Hiiremi nokoi noke hee, O Soopara, patta oonomake nana moitemi muunorare.

³⁵ Hiiremi Dzesu nokoke pobi hiireta, Ana naamae qaraqaraho patta. Oonita apei nahi toro biranataqu noi bamu patta quba baataqu, ma apei anake ai tataumaqu noi bamu oba quba baataqu, bamu.

³⁶⁻³⁷ Oonita ana hiire, teena oke paha hiire, Nike anake nesema mooraihe te ai tataumoraizaranihe Ohonga nahi botota mootomi oorai nokoio gama nahi torota soomakoi.

Ma nahi toro soomareiqi baabaqu abi oonomake ana bamu qiritomaqu, bamu. ³⁸ Anai te dza nameke qusubaita quba qurataranihe, mai anake dzoobireta noho dzake qusubaitiqi qurateta.

³⁹ Oonita mai ana dzoobireqi abi qesa nahi botota mootota noi dza eetemi ana nokoke gama tuuhoro qaaqa ipi bodzata iso keke nokoke tuukutakoi. ⁴⁰ Oi Mai ana dzoobireta noi dza eetemi apenei anake mooqa nooka hisi eetaqu nokoi gama qaraqara tatanga saridzemi anai noko ipi bodzata tuukutakoi. Oiqi hiireta.

⁴¹ Oonita Dzuta abi gunugunu hiireta oi teeho quba bahe noi bosata hee, Patta qusuna quratori oi ananiqi hiiremi, noko erake hiireta, ⁴² Eehe, noi Dzosepeho khata. Mai ma pai nohoke napa gesinanihe, noi ikaqi hiireqi hee, Ana qusu neta quratoriqi hiire?

⁴³ Noko gunugunu hiiremi Dzesui noko pobi hiireta, Nikehota eto paha gunugunu biranataino.

⁴⁴ Nookare. Mai ana dzoobireta noi abi teeke qoqopa eetaama naatemi qidzoke abi oi naho toro soomami ana noke ipi bodzata tukutaqu. ⁴⁵ Oi Too abi qeeteqi hee, Ohongai noko gama tete bannaitakoiqi qeetetanita ape ma ape Ohongaho noo nookaqi noho toro tete gesina naatorai nokoio naho torota soomakoi.

⁴⁶ Oonihe Ohongake nese taate iihorai oi abi qesa bahe, ana Ohongaho neta baaorai ma ana teenai noke nese taate iihorai. ⁴⁷ Oonita teei ana nooka hisi eetorai noi qaraqara tatanga mai eetorai oke meeke ana nike pobi hiire. ⁴⁸ Oi teeho bahe ana naamae qaraqara oho pattani.

⁴⁹ Nookare. Nikeho uimane haba habanata maana muunaqi baate bamu naateta. Oonihe ana naamae qaraqaraho patta. ⁵⁰ Oi patta ape bahe ana qusuta quratemi abi teei anaho isakike muunaqa baataama naate qaaraq patta oioni.

⁵¹ Ana namae patta qaraqaranomai qusuta quratemi teei patta erake muunaquko noi agoba qaraqara qarakoi. Oonihe patta ana ttoka abi moitemi qaraqara saridzaqu oi sama naamaehoni. ⁵² Qahura oke Dzesu hiiremi Dzuta abi nookami meeho isaki naatemi noko bababa bari naateqi hee, Abirai ikanomake eete sama nome napa moitemi muunaqu?

⁵³ Oke hiiremi Dzesui nokoke ao kuibidzare hiireqi hee, Noo meenipamuke ana nike pobi hiire. Nikei Abiho Isaki anaho hidzoba ma dzuu muunaama naataquko qaraqara bamu nikeho torota biranataqu. ⁵⁴ Qate apei naho hidzoba ma dzuu

muunorai noi qaraqara tatanga mai eetorai. Ma abi oke ana ipi bodzata tukutakoi.

⁵⁵ Oi hidzoba ma dzuu nahoi patta ma obaho qesa. ⁵⁶⁻⁵⁷ Oonita teei naho torota isaki mee giimoraqu no ma nakamae qesa dzaga boboto qaaqa oora ma qaara qidza eetorakoi. Oi mai ana dzoobiremi ana noho torota qaraqara giimoraita teei naho mee naku nometa aimoraqu noi naho toro qaraqara giimorakoi.

⁵⁸ Qate uimane haba habanata patta muuna qaaqi baateta oi mainanini, apei patta erake muuna agoba qaaraqu oi qahura maina. Oonita patta poiqa qusu neta quratorai oi ananita qupadzomare.

*OONITA DZESUHO NOO QUBUBAITAQU OIO
PATTAMEE MA OBA*

⁵⁹ Noo oke Dzesui Kapanao nagapaho sinabidza guhuta abi banaite pobi hiiremi, tumakhameto qesa samane noho noo nookaqi hee, Idze. ⁶⁰ Noo oi bamenomanipamu. Abi oke qidzoke nooka qusubaiteqi noho dzuu ma hidzoba muunaqu oiqi hiireta.

⁶¹ Oonihe Dzesuho tumakhameto oho qesa gunugunu oke hiiremi noi qupadzomaqi hiireta, Nike anake muunaquho noo oke nookami qanganate mae? ⁶² Oonita nookare Abiho Isaki anai burisi eete bosata qaataho robeta peqihimi nike moohimi nikehota isanataqu mae? ⁶³ Nookare. Hidzoba hiibi hiidzobanipamu oi bamu nike hoobidzaquhe, meeke Sumasai qaraqaranomaitorai, Oonita noo ana nike pobi hiirorai oio Sumasa ma qaraqaraho isaki.

⁶⁴⁻⁶⁵ Oonihe nikehota qesai ai tataumaama naatoraiho qahurani. Oi Ohongai abi teeke qogotomaama naataquko qidzoke noi naho toro soomaqu ooqaho qubake ana oonomake eete qahurake hiire. Oiqi hiireta. Oonita ape ma ape ai tataumaama naatarota ma ape noke geema mootarotake Dzesui khoobanipamuta ao qupadzoma ooqi hiireta.

⁶⁶ Oke hiiroramuti qaatemi oho qubake tumakhameto qesa ma abi samane nokoi noke gaubire te noke paha gainene eete qaarara. ⁶⁷ Oho quba Dzesui tumakhameto tuerebe nomenipamuke hee, Oonita nike oho qesa anake papatare hiirorai kaqa?

⁶⁸ Hiiremi Siimo Peetoro noi hee, Soopara naname, nanai niike papate apeho torota soomaqu? Baamu. ⁶⁹ Nii teenai qaraqara tatanqaho pobi hibahiba. Oonita Nii Kiristu Ohongaho isaki qaheubana oke nana qupadzomaqi nooka tani naatorai.

⁷⁰ Hiiremi Dzesu hee, Meeke ana tuerebe nikeke asatetanihe, nikehota tei Iibadzaho isaki oonita nookare. ⁷¹ Oiqi hiireta oi teehe bahe Siimo mainaho khata Dzuta Khariottaho nena noi tumakhameto tuerebama ooqi Dzesuke geema mootarotake Dzesui qupadzomaqi hiireta.

7

DZESUHO NOMAMANE TE NOKE NOOKA HISI EETARA

¹ Oonita Dzutea abi nokoi Dzesuho gunu dzoomami noi Garirea habata tuume baabe eete qaaqi Dzutea haba potti biire qaata. ² Qate haba

habanaho Baruba ma Iisu Meupunomaho Dzuma mina dzamo naateta.

³⁻⁴ Dzamoqa naatemi, Dzesuho nomamanei noho gedzoba hiireqi hee, Abi teei qasanidzata quba eetaqu oke dzukudzukuta eetaamanita isanate nii Dzutea habata tuumami baura samane nii eetorai oke tumakhameto niiho minarai gama moorare. Oke nii eetareiqā minaraho neseta eetare.

⁵ Nokoi hiireta oi Dzesu noomaeho nomamanei te noke nooka hiši eetara. ⁶ Oke noko hiiremi Dzesu erake hiireta, Eehe, naho bodza biranatakoihe, poiqa ttoka abi ma nikeho bodza oni.

⁷ Oi noko te nike ibo eetoraidazanihe, anai nokoho khooba qanga paanaitemi nokoi anake ibo eetorai. ⁸ Oho quba nike ao dzuma quba peitare. Qate naho bodza biranaataamake ooraita ana bamu poiqa dzumata tuumaqu.

⁹⁻¹⁰ Oke hiireqi noi te bodza ooqata Garirea haba qaatarā, oonihe noho nomamane ao tuumami ipita noi paata bahe dzaheke tuumaqi Dzerusaremuta peiteta.

ABI SAMANEI DZESUHO KHOOBA QIRI EETETA

¹¹ Dzuta abi samanei Dzerusaremuta dzuma eeteqi noho qirike eete hee, abi oi kaqaniqi hiireta. ¹² Ma abi samane garubata noke noo maina painake hiireqi qesai hee, Noi abi qidzaniqi hiiretahe qesai hee, Eo noi abi ikobetake eetoraiqi hiireta. ¹³ Oonihe nokoi gama Dzuta abi mimiho attike eete seiqake noho noo hiireta.

¹⁴ Qate dzumaho bisa qaputa Dzesui Ohongaho biirita peite abi banaiteta. ¹⁵ Banaitomi Dzuta abi

hasa hiireqi hee, Abirai sukuru mina baamuhe, gesina noho minanipamu.

¹⁶ Hiiremi Dzesui hee, Oonihe naho hibahiba oi namaeho bahe, Mai ana dzoobireta oi noho.

¹⁷ Oonita ana nameke hiirorai eo Ohongahoke hiirorai oke teei Ohongaho dza eetare hiireqi qase dzoomaquko, ao naho khooba qupadzomakoi.

¹⁸ Oi teei sama qusuba baura eeteqi noo nomeke hiibakoihe, apei noke dzoobiretaho dzapa qusub-aite hiibaqu noi otera bahe, meenipamu oni.

¹⁹ Nookare. Mosei nike hu noo moiteta. Oonita nike gama naane quba oke qububaitaama naate anake teetare hiirorai?

²⁰ Hiiremi garubai hee, Apei niike teetare hiirorai? Nii ao gisike naateqi oke hiire. Hiiremi Dzesu hee, Nookare. ²¹ Ana baura qidza teeke dzumata eetemi nikehota otera naatorai kaqa. Qupadzomare. ²² Sama koko geeba mootaqu oi Abarahamu ma karaho neenanihe Mosei oho pai tatanga mootomi nike dzumata oho geeba mootoqi khameto dzuubetorai.

²³ Oonita nike Moseho hu noo oke riitaino hiireqi dzumata ungapa geeba mootomi ana oho gesa dzumata abi teeke sama noho qidzaitemi naane quba nikehota qanganatorai? ²⁴ Oonita mee noho gama qupadzoma soubireqake hiibareni eto sasake soobaino.

QESAI DZESUKE HEE, KIRISTU OONIQI HI-IRETA

²⁵⁻²⁶ Hiiremi Dzerusaremuho abi gesai hee, Noke abi teetare hiirorai oi erani kaqa. Oonihe moorare. Noi paata noo hiiremi noko ikake eete noho noo ipi hiibaama naatorai. Pore napaho

abi mimi moomi noi Soopara Kiristunipamu oni kaqa. ²⁷ Oonihe Kiristu baabaqu, napai bamu noho nagapa khooba qupadzomaquhe, abiraho nagapa khoobake napa gesina.

²⁸ Hiiremi Dzesu oho quba sokateqi biirita paanaite hiireta, Nike ana gesina ma naho khoobake gesinaniqi hiirorai. Iaqā, ana te naamae baabara. Mai ana dzoobireta noi meenipamu oonihe nike noke ruume. ²⁹ Qate noi ana dzoobiremi ana noho neta baaqoraita anai nageke noke gesina.

³⁰ Noo oonomake noi hiiremi abi mimi nokoi noke karabetarotahe noho bodza biranatomake oomi abi te noke botoma hesatara. ³¹ Qate garubata qesa samane erake hiireta, Kiristunipamu baabaqu, baaqi noi obaoba samaneke eeteqi abirake beekho eetaquho tete bamu, oonita noio Kiristuni kaqa. Oiqi hiireqi nokoi nooka tani naateta.

*DZUTA ABI MIMI DZESUKE KARABETAREIQI
PIRITANI DZOOBIRETA*

³² Qate garubai Dzesuho noo oonoma hiiremi Pariseo nookaqi noko dzube abi mimima nokoi Dzesuke karabeta quba sogimo dzoobiremi noko noho toro biranateta.

³³ Biranatemi Dzesui noo ipibireqi erake hiireta, Ana bodza hoteqa teeke nikeho bisata ooqa burisi eete mai ana dzoobireta noho toro tumakoi. ³⁴ Tuumami nike ana iihare bitta eeteqi naho qirike eete bamu saridzaqu.

³⁵⁻³⁶ Hiiremi Dzuta abi nokoi hee, Noi noo apeke hiireqi hee, Anai tuumaqu ota nike anake iihare bitta eete naho qiri eetareko hiibi? Abirai ikata tumami napai noho qirike eetaqu? Mae noi Iisirae

abi qesai raaba abi kharanaho bisata ooraiho neta tuumaqa Girisi abi ma kara tete banaitaqu? Oiqi hiireta.

SUMASAHO QAHURAKE OBATA MOOTO HI-IRETA

³⁷ Qate dzumaho suheta qonoqono mina eeteta bodza ota Dzesu qooro sokateqi hiireta, Teei oba quba baateqi isanate no baa naho toro muunare.

³⁸ Oonita apei ana oonomake eete ai tatamaqu qetaqeta hiiroraiho isakita naku nohota qaraqaraho oabio hee eete pereborakoi.

³⁹ Hiireta oi Dzesui ipita paha qusu dzadzaho pobi naatemi Sumasai abi ai tataumoraike soobarotahoke noi hiireta.

QESAI AI TATAUMATANI QESAI BAMU

⁴⁰ Hiiremi garubata qesai Dzesuho noo oke nookaqi hee, Maa too abi baabakoiqi hiireta oioni.

⁴¹⁻⁴² Ma qesai hee, Abi oi Kiristunipamu ooniqi hiireta. Oonihe qesai erake hiireta, Eehe Tabitiho soro ma saina oi Tabitiho nagapa, Betterehemuta biranatakoi oke sinabidzata qeetemi ooraita ikanomake eete Kiristui Garirea habata baabaqu?

⁴³ Hiiremi noho noo quba garubata hu ma koridza biranateta. ⁴⁴ Ma qesai noke karabetare hiiretahe, ikanomake eete abi noke hesataama naateta?

BOSA QOBAQOBAHO BASESA

⁴⁵ Oonita sogimo nokoi burisi eete Pariseo ma dzube abi mimiho torota biiranatemi noho qasa hiireta, Nike ikake eete noke aimaama naate?

⁴⁶ Hiiremi nokoi hee, Abi qesai noo hiiroraihe, abi oio noo bamenomanipamuke hiirorai.

⁴⁷ Hiiremi Pariseo nokoi hee, Idzo, noi paha nikeke ikobetorai. ⁴⁸⁻⁴⁹ Meeke abi qesa rasakinoma nokoi hu noo ruume naate noho toro atimorai. Qate nike moomi bosa qobaqobani mae Pariseo nanahota teei noke nooka hisi eetorai mae?

⁵⁰ Oonihe, nokomaeho tee Nikotemo noi bosata qupibake Dzesuho toro baata, noi qesamane nomeke hee, ⁵¹ Oonihe napa hu noo napame qusubateqi abi teehe baura ma noo ipi nookaa-make ao hairiamake noke qanga hiibaamani.

⁵² Hiiremi nokoi hee, Oonita nii paha Garireaho nenai oke hiire kaqa. Nii sinabidza geeta qiri eete moorare. Too abi oi bamu Garireahabata biranataqu, baamu! ⁵³ (Oke hiireqi noko gama sakaba naga nome ma nometa tuumata.)

8

ATAPA PASENANOMAHO NOO

¹ Qupi sooromi Dzesui qee Oriba torata peiteta.

² Qate iihai mootomi noi burisi eete Ohongaho biirita peitemi abi samane noho torota baami noi habese noko tete baanaiteta.

³⁻⁴ Banaihimimi qetaqeta abi ma Pariseo nokoi atapa teehe pasena paanaite noke dzeima garubaho bisata mootoqi Dzesuke pobi hiireta, Banaita naname, atapa erai pasena eetemi nanai noho khooba saridze.

⁵ Obetemi Mosei hu noota qeeteqi napake hee, Pasena eranoma saridzorai nokoke omama teetareiqi hiireta. Qate nii oke ikaqi hiibaqu?

⁶ Oiqi hiireta oi teehe bahe, noko Dzesuho angi naate noke qomaqoma hiiba quba hiireta.

Oonihe Dzesui kautu eete boto nomema ttokata qeeteta. ⁷ Qeetemi nokoi noke qasaqasa hiiromi noi qoridzeqi noko pobi hiireta, Oionita nikehota apei kahosaama, noi bosaho eete omama ataparake teetare. ⁸⁻⁹ Oiqi hiireqi noi paha kautu eete ipibireqi ttokata qeetemi nokoi noo moo nookaqi subate abi mimi bosaho eete tta eesumi eehahai oho gesa sakabaqi bamu naateta.

Bamu naatemi Dzesu moomi atapa bisata oota noi noqeke oota. ¹⁰ Oomi noi qoridze atapake qasa hiireta, Niho qomaqoma hiirori abi oio kaqa? ¹¹ Hiiremi noi hee, Mai name, bamu.

Hiiremi Dzesu hee, Oonita anai oho gesa bamu niiho qomaqoma hiibaqu, oonihe nii tuumaqa eto paha pasena teeke saridzaino ooiqi hiireta.

DZESUI TTOKA ABIHO DZADZA

¹² Oke hiiremi bamu naatemi Dzesu noi paha garubake hee, Anai ttoka abiho dzadza. Oonita teei anake ihaqu noi bamu basa qooto tuumaquhe qaraqaraho dzadzata tuumakoi.

¹³ Hiiremi Pariseohota qesai hiireta, Eehe, sama niimeho nooke nii hiibi oonita noo oi obero.

¹⁴ Hiiremi Dzesu nokoke hee, Ana ikata baata ma ikata tuumaqu oke ana gesina. Oonita ana sama nameho noo hiibapuko oi bamu oho quba obero naatarori. Oonihe anai ika neta baata ma tuumaqu oke nike ruume. ¹⁵ Nike noo sasake hiirorai. Qate anai te abiho khooba sepeke sigumoraidzara.

¹⁶⁻¹⁷ Nookao, nikeho hu noota qeetemi oorai oi hee, Abi eseri nopoi isere teeke mootaquko oi meenoma naatakoi. Ooiqi hiirorai. Oonihe ana abiho khooba sigumaquko oi meenoma naatakoi oi Mai ana dzoobireta noma nakamae eseri

ooraita noo oi meenoma naatakoi. ¹⁸ Paha ana sama nameho isere mootapuko Mai ana dzoobireta noi naho isere qaupuitarori.

¹⁹ Hiiremi nokoi hee, Niiho mai noio kaqa? Hiiremi Dzesu hee, Mmhm, naho khooba ma mai nahoho khoobake nike ruume. Nike naho khooba qupadzomapuko, paha mai nahoho khooba qupadzomarori. ²⁰ Noo oke Dzesui biirita hiireqi tumaho suruhota hiireta. Oonihe noho bodza biranatomake oomi noko qidzoke noke karabetarota.

TETE KOSORAMU OORAI

²¹ Oonita Dzesui paha nokoke hee, Ana tuusumake nike ota baabaquho isakiana naate naho qiri eete saridzaama naate kahosa nike-mema gama baatakoi. ²² Hiiremi Dzuta abi nokoi qesa pobipobi hiireqi hee, Noi ikaqi hiireqi hee, Ana tuusumake nike ota baabaquho isakiana naatakoiqi hiire. Mae noi sama nome teetareke hiire?

²³ Hiiremi noi hee, Nike kataho nenani anai pei nena. Oi anai ttokaho isaki bamuhe, nikemae oho isaki. ²⁴ Oi nike anake hee, Qaraqaranomaniqi hiibaama naataquko nike kahosa nikemema gama baatakoi. Oke ana bamu nike ikobetaqu. Oqaho qubake ana bosata hee, Nike kahosa nikemema gama baatakoqi hiire.

²⁵ Hiiremi nokoi noke hee, Nii apei oni? Hiiremi Dzesui hee, Noo apeke ana hiiremi nike nookaqu? Baamu. ²⁶ Ana naamae nikeho noo samaneke hiireqa khooba nikehoke sigumaridzonihe, ana noo hiibi mai meenoma ana dzoobireta too nohota

ana nookaqi noo ooqake anai ttoka abi nike pobi hiirorai.

²⁷ Oonihe Dzesu oke hiiremi nokoi te hee, Noi Ohonga Maike hiire ooiqi te qupadzomara.

²⁸ Oonita Dzesui erake hiireta, Ana naamae baura tee ma teeke eetoraidzaranihe, Mai ana bapotoptomio oho noo hiiroraike nike ipita qupadzomakoi.

Oi nikei Abiho Isaki anake ai upubireqake naho khooba qaraqaranoma qupadzomakoi. ²⁹ Qate Mai ana dzoobireqi teqaha ana qaataranihe, anake gainene eete nakamae oorai. Oonita ana noho dzake qusubaite eetorai oioni.

QESAI AI TATAUMATA, QESAI BASESA EETETA

³⁰ Noo samane oonomake Dzesui hiiremi Dzuta abi samane noho torota atimata. ³¹ Atimami Dzesu nokoqake pobi hiireta, Dzoobe, qate nike naho nooke nookoraquko naho khametonipamu naatakoi. ³² Nike noo mee oke gesina naatemi noo oi nike saqoromi adzahaha naatakoi.

³³ Hiiremi qesai basesa eeteqi hee, Nana Abarahamuho biidza ma suunai angiama naate baaqorai oonita nii ikaqi hiireqi hee, Noo oi nike saqoromi adzahaha naatakoiki hiire? ³⁴ Hiiremi Dzesu nokoke hee, Ape ma ape kahosa eetorai nikei kahosaha sutasuta oorai onita oke ana bamu nike ikobetaqu.

³⁵ Oonihe tete erake eete oorai. Apei Maiho naga qidzata agoba qaaraq? Oi sutasuta abi bahe, khataio ota agoba qaarakoi. ³⁶ Oonita anai khata ooqi nike saqoromake nike adzahaha naate qaki naatakoi.

³⁷⁻³⁸ Qate nikei Abarahamuho ttidzata quurateta oke ana gesina. Oonihe naho Mai

baura eetemi naho nese mooqoraike ana hiire paanaitemi naho nooke nike nika naane quba arabireqi anake teetare hiirorai? Oi nika mai qanga nikemeho toota nookoraike nika eetorai.

SAATAI ABI QESAHO MAI

³⁹ Hiiremi nokoi hee, Nanaho mai ape bahe Abarhamu. Hiiremi Dzesui hee, Nike Abarahamuho biidza ma suunanipamu oorapuko noke suima oorarori. ⁴⁰ Oonihe, anai noo mee Ohongaho toota nookaqi nika pobi hiiremi nika abi eranomake teetare hiirorai. ⁴¹ Tete oonomake Abarhamu te aima qaarara. Oonita nika mai maina nikemeke suimaqi eetorai. ⁴²⁻⁴³ Hiiremi nokoi hee, Nanai eehera khameto bamu. Nanaho mai Ohonga teena.

Hiiremi Dzesu nokoke hee, Bamu. Ana te namae baabaranihe Ohonga ana dzoobiremi ana baaqorai, oi anai noho nena qaaqi baaqorai. Oonita Ohongai nikaheho mai oorapuko nika naho dzake eetarori. Qate nikaheho toma susudzatemi nika naho noo ma totoho nookaama naatorai.

⁴⁴ Oi teehe quba bahe Saatai khoobanipamuta taanga abi naatemi nohota tete mee bamu naatemi noi quba meehe teteke qaateta. Oonita noi sama nomeke eeteqi obero noo hiirorai. Noi obero abi ooqi oho mai naatemi nika noho khameto naate Saata mai nikemeho dzake qusubaitorai. ⁴⁵ Oho quba ana noo mee nika pobi hiiremi nika naho noo aimaama naatorai.

⁴⁶ Nookare, nikaheho ape anake oberaniqi hiiremi isanataqu? Baamuta naane quba nika anake nooka hisi eetaama naatorai? ⁴⁷ Oi nika Ohongaho khameto ooraama naate noo

nookaama naatorai. Qate ape ma apei Ohongaho noo nookorai nokoio Ohongaho khameto.

DZESUI AGOAGO KHATA OONI

⁴⁸ Hiiremi Dzuta abi nokoi noorake noke pobi hiireta, Nana hee nii raaba abi songenanomaniqi hiiremi qidzoke nii oho bai hiibaqu.

⁴⁹ Hiiremi Dzesu hee, Anai oonoma bahe Mai nameho dzapa qusubaitemi nike naho dzapa midzata mootorai. ⁵⁰ Qate Teei quba minaraho pobipobi noi isanate naho dzapa qusubaitakoi. Oonihe anai te dzapa name qusubaitoraidzara. ⁵¹ Nookare. Abi teei naho noo qusubaite qaaraquko bamu baataho kabira naataqu. Baamunipamu. Oke ana meeke nike pobi hiire.

⁵² Hiiremi Dzuta abi burisi eete noke hee, Nii oonoma hiiremi nana nookami nii songenaho isakinipamu. Abarhamu noi too abi ma noko gama baate bamu naateta. Oonita nii ikaqi hiireqi hee, Abi teei naho noo qusubaite qaaraquko baata bamu noke muunaquihi hiire? ⁵³ Abarhamu ma too abi nokoi gama baatetanita nii nokoke beekho eete abi minanipamu ape oni? Nii sama niime moomi apei oni?

⁵⁴ Hiiremi Dzesu hee, Eo, anai dzapa name qusubaitapuko naho dzapa quba sepe naatarori. Qate nike hee, Onongai nanaho mai ooniqi hiiroraihe, Ohonga nike hiirorai teena noi naho Mai ooqi naho dzapake qusubaitorai. Oonita nike noke ruume oonihe, meeke ana naamae noke gesina. ⁵⁵ Anai hee, Noke ana ruumeniqi hiibapuko ana nikeho qesa otera abi naatarori. Oonihe

anai noke gesina naateqi noho noo qusubaite soubirorai.

⁵⁶ Qate Abarhamu eebobo nikeho noi naho bodza quba beebe eete qidzanate qaata. Oonihe noi anake mooqi qaki minanipamuke eeteta.

⁵⁷ Hiiremi Dzuta abi nokoi noke hee, Iaqa, niiho tii 50 biranataamake aoke nii Abarhamuke moota mae?

⁵⁸ Hiiremi Dzesu noko erake hiireta, Nookare. Abarhamu biranataamake oomi Anai Qatai Qarakoi. ⁵⁹ Oke hiiremi nokohota bamenoma naatemi noke oma tukuma teetare eetetanihe, noi dzukuroqi biirita tta eeteta.

9

ABI NESE KHABANOMAI NESENOMA NAATETA

¹ Ipita Dzesu teeta tuusuqi moomi abi nese khabanoma teei oota. ² Oi pai noke oonoma dzoomata. Qate Dzesuho tumakhametoi noke qasa eeteta, Banaita naname, abirai noomae kahosa saridzeta mae eo mai pa pai nohoi kahosa saridzeqi pai noke oonomake dzoomata?

³ Hiiremi Dzesui hee, Baamu. Mai ma pai baamu. Oho qesa noi te nomae kahosa eetemi biranata. Oi Ohongai beedzae nome noho irita paanaitare hiiremi quba oi biranata. (Khata, nookare.) ⁴⁻⁵ Anai ttokata ooraquta ttoka abiho dzadza naatorai. Oonihe qupi sooromake abi qidzoke baura eetaqu. Oho quba ete dzadza ooraquta Ohonga ana dzoobiretaho baura oke napamae eetaridzoni.

⁶⁻⁷ Oke hiireqi noi ttokata ogidzoba eete sare eeteqi oho akiakima abi nese khabanomaho nese

suraiteqi noke pobi hiireta, Tuumaqa nese nime oba kose Siroamuta akobetare. Oiqi hiireta.

Qate Siroamuho khooba oi hee, Dzoobireta. Oonita Dzesu noke ota dzoobiremi noi ota tuuma nese nome akobetemi uhubami baata. ⁸ Oonihe noi abi nese khabanomai qaata oke noho qesamane ma abi qesai gama gesina qaata.

Oonita noi baami nokoi hee, Idze, abi habese nenesa eetorai abi oi erani mae apeni? ⁹ Hiiremi qesai hee, Oioni. Hiiremi paha qesai hee, Oi bamuhe noho tomidza tee ooniqi hiireta.

¹⁰ Oonihe noomae hee, Eo anai oni. Hiiremi nokoi hee, Ikanomake eete niiho nese uhubami nii haba moori? Hiiremi abi oi hee, Abi tee, dzapa noho Dzesu, noi ttoka akiaki teeke korabeteqi naho neseta suraite hee, Nii tuumaqa oba kose Siroamuta nese niime akobetareiqi hiiremi ana tuume. ¹¹ Tuuma nese name akobetemi oi uhubami ana haba mooqi baabe.

¹² Hiiremi noko noke hee, Abi oi kaqani. Hiimi noi hee, Ana ruume, ¹³ Oke hiiremi abi nese khaba eete qaatati qidzanateta noke noko dzeimaqi Pariseoho toro biranateta.

¹⁴ (Oonihe Dzesui akiaki korabeteqi abiho nese pobiteta oke noi dzumata eeteta.) ¹⁵ Oonita Pariseo noko oho qesa abi ikanomake eete haba moota noke qasa hiiremi noi hee, Maa abi noi ttoka akiaki naho neseta suraitemi ana akobetemi nese naho uhubami moorai. ¹⁶ Hiiremi Pariseo qesai erake hiireta, Dzumake no riite baura eetemi nana nookami noi Ohongaho nanidzara.

Oiqi hiiremi qesai hee, Eehe, ikanomake eete abi kahosanomai baura eetemi Ohongaho

mumure eranomaho qesa naataqu? Oke hiireqi nokohota hu ma koridza biranateta. ¹⁷ Biranatemi noko paha abi nese khabanomai qaatake hee, Dzesui niiho nese qidzaitemi nii noho noo ikanoma hiibaqu? Hiiremi noi hee, Ana moomi too abi oni. Ooiqi hiireta.

¹⁸ Oonihe Dzuta abi noko hou peu eeteqi hee, Abirai nese khabanomai biranate qaimi noho nese pobitemi haba moori tete oi ooraama. Oke hiireqi noko mai ma pai nohoho quba hiiremi baata. ¹⁹ Baami nokoi nopoke hee, Erai khata nipehoni mae? Hiiremi nopoi hee, Oore. Hiimi nokoi hee, Qate noi nese khabanomai biranateta mae? Hiiremi hee Ooreiqi hiireta. Hiiremi noko hee, Oonihe noi ikanomake eete poiqa bageke eete mooqorai?

²⁰ Hiiremi mai ma pai hee, Khata nakahoi nese khabanomai biranateta oke nake gesina. ²¹ Oonihe noi poiqa quba moori teteke naka ruume. Mae apei noho nese qidzaite oke paha ruume. Oonihe noi ao kotanga naate ooraita isanate noke qasa hiiremi noomae oho khooba paanaitare.

²² Oiqi hiireta oi teehe quba bahe, Dzuta abi mimi ago qiba teenaiteqi hee, Abi teei Dzesuho nookami Kiristu naataquko abi oke sinabidza guhuke qaanaatareiqi hiiremi qaata. Oonita mai ma pai oho attike eete hee, ²³ Noio kotanganita noke oho qasa hiibareiqi hiireta.

²⁴ Hiiremi noko paha abi nese khabama qaata noho quba hiireqi erake hiireta, Nanai nookami Dzesui kahosanomanita eto noho hasa hiibain-ohē, Onongaqaake hasa hiibare. ²⁵ Hiiremi noi

hee, Noi kahosanomani mae bamu oke ana ru-
umenihe, ana nese khabanomai naate qaarita
poiqa isanate haba moorai teena oke ana gesina.

²⁶ Hiiremi noko paha hee, Dzesui ikanomake
eeteqi niiho nese pobitemi oorai? ²⁷ Hiiremi noi
hee, Idze, ana ao hiiremi nike nookaama naateqi
nike naane quba noo teena oke nookareiqi hi-
idzo? Mae nike oho qesa Dzesuho tumakhameto
naatare hiire oorai?

²⁸ Hiiremi noko noke garugaru hiireqi hee,
Nii noho khatani. ²⁹ Qate nanaio Moseho tu-
makhameto. Oi Ohongai Mose pobi hiireta oke
nana nookorai. Qate abiraho khoobake nana ru-
ume.

³⁰ Hiiremi abi oi nokoke hee, Iaga, noi naho
nese pobitemi ana mooraihe, ikanomake eete abi
mimima nike noho khooba ruume? ³¹ Oi Ohongai
abi kahosanomaho noo qusubaitamanihe, tei
Ohonga ai tataumami noi noho noo qusubaitorai
oke napa gama gesinani. ³² Oi nese khabanoma
teei biranatem i apei abi oonomake nese pobitaqu
oho teteke napa nookaamake baa qaabi. ³³ Oonita
Dzesui Ohongaho neta baabaama naatapuko noi
quba eranomake eetaquho isakiama naatarori.

³⁴ Oke hiiremi noko hee, Nii kahosaho ttidzata
biranateta oonita nii apei nanake bapopotaqu?
Oke hiireqi noko noke ao hotou biiremi Isirae
ttokaho dzore naateta.

BASESAI NESE KOTORORAI

³⁵ Nokoi abi oke hotou biiremi Dzesu oke
nookaqi noke saridze erake hiireta, Abiho Isaki
noke nii qupadzomorai mae? ³⁶ Hiiremi noi hee,

Mai name, nii noke ana banaitemake ana isanate noke ai tataumakoi.

³⁷ Hiiremi Dzesu noke hee, Apei nii noo pobi hiibike nii moobo? Anai erani. ³⁸ Hiiremi noi Dzesuho toro pomai kotoŕoqi hee, Oo dzoobe, anai niike ai tataume. ³⁹ Hiiremi Dzesui hee, Oore, Anai ttokata quratemi neseamai nesenoma naatoraini qate nesenomai neseama naatorai oke eete batabirorai.

⁴⁰ Oke hiiremi Pariseoho qesai nookaqi noke hee, lidzo, oonita qesa ma nanai neseamani kaqa.

⁴¹ Hiiremi Dzesu noko pobi hiireta, Nike neseamaho isaki oorapuko, kahosa nikehoi bamu naatarori. Qate nike hee, Nanai nesenomaniqi hiiremi kahosa nikehoi urai oorai oorakoi, oiqi hiireta.

10

SIPISIPiHO QAHURA NOO

¹ Dzesui hiireqi erake hiireta, Nookare. Teei sipisipiho naga pouke potti biireqa mainata dzongobete peitaqu noi ape bahe guume abinipamu. Oke ana bamu nike ikobetaqu. ² Qate teei pouqata dzuuborai noio sipisipiho Sooparani.

³ Oonita nokoho tuhotuhoi pouta ooqa sooparake tete geemami noi sipisipi nome dzapaqi dzeimami noko noho totoho nookaqi biranatakoi. ⁴ Biranate soubiremi noi nokoho bosa qooro tuumami nokoi noho totoho ago gesina naate noke iihorai.

⁵ Qate noko abi qesaho noo totoho ruume. Oho quba abi maina baami noko bamu noke iihaquhe sakaba tuumakoi. ⁶ Onihe qahura noo oke

Dzesu noko pobi hiiremi noko teqaha oho khooba qupadzomara.

DZESU NOOMAE SOOPARA QIDZA

⁷ Oho quba Dzesui noko noorake pobi hiireta, Nookao. Sipisipiho pou oi pou ape bahe ana, Oke ana meeke nike pobi hiire. ⁸ Qate abi anake riite baa qaari nokoi gama guume abi maina paina. Oonita sipisipi nikei nokoho noo totoho nookaa-manihe nahoke nookorai. ⁹ Anai oho pou oonita teei anata dzuubaquko qidzanatakoï. Ma noi naho neta tuume baabe eeteqa patta saridzorakoi.

¹⁰ Qate guume abi noi teehe quba baaoraidzaranihe, guumeke qupadzomaqi sipisipike teeteqa dzuubeta quba baaorai. Oonita nookare! Nikei qaraqara meupunoma saridza qubake ana baaorai. ¹¹ Oi nikeho soopara qidza anai nikeho habara naate baataridzo. Oonita hiibi, anaio nikeho soopara qidza.

¹² Qate teei nikeho maikhata bamu oonihe noi ttuma saridzare hiireqi sipisipike oberama soopara eeteqa moomi haa teeko baahuma noi ao atti tuumakoi. Tuumami haa oi nikeke aima sepe-sapeitaridzoni. ¹³ Abi oonomai teqaha sipisipike qupadzomoraidzaranihe ttumaqake noi qupadzomorai.

¹⁴⁻¹⁵ Oonita anai oonoma bahe soopara qidza. Mai ana qupadzomorai ma anai noke qupadzomorai. Oho qesa anai sipisipi name nikeke qupadzomami nike naho qupa toobake eetaridzoni. Oho qubake anai nikeho habara eete baatakoï. ¹⁶ Oonihe naho sipisipi qesai ropuba erata ooraama. Oonita anai noko paha dzeimami

noko naho noo nookaqi baaqake kitu teena ma soopara teenai keke oorakoi.

¹⁷ Ana naamae qaraqara name moosohiqa paha aimokoiqi hiiremi oho quba Ohonga Mai naho dza minake eetorai. Oi teei qaraqara nahoke karabetaquho tete bamu, ana naamae mootakoi.

¹⁸ Naho Mai ao hiiremi anai qaraqara name mootaqu ma paha aimaqu oho beedzae naho toro oorai.

¹⁹ Oke Dzesu hiiremi Dzuta abi qesahota hu ma koridza biranatemi qesa samane noorake hiireta,

²⁰ Noi songenaho isakita ababara naate hiiroraita nike naane quba noho noo nookorai? ²¹ Oke hiiremi qesai hee, Eo, songenai abi nese kha-

banomake qidzaitaamanita noi te songenanom-aho isakita hiiroraidzara, baamu. Oke noko hiireta.

DZUTA ABI DZESU IBO EETETA

²² Qate tama bodzata Ohongaho biiri paha Dzerusaremuta agoago eete qaataho dzuma

naatemi, ²³ Dzesui biiri oke girodzomaqi Soromoho seuta biranateta. ²⁴ Biranatemi Dzuta

abi qesai noke rome biireqi hee, Nanai qisiqasi hiiroraita nii Kiristu oni mae bamu. Khooba niime paanaitemi nana nookare.

²⁵ Hiiremi Dzesui hee, Ana bosata hiiremi nike nookaama naateta. Qate ana Mai nameho dza-

pata baura samane eetemi oi paha naho khooba paanaitorai. ²⁶ Oonita nike nookaama naatorai

oi teehe quba bahe nikei naho sipisipi baamu.

²⁷ Naho sipisipike ana qupadzomorai. Oi anai noko gesinanita nokoi naho noo totoho nookaqi

anake iihorai. ²⁸⁻²⁹ Iihaqi nokoi bamu dzaetaqu,

baamu. Anai nokoke qaraqara tatanga moitemi qaarakoi.

Qate teei nokoke naho botota karabetaquho tete bamu. Oi naho mai nokoke naho botota mootomi oorai ma noho beedzae minarahoke riite oorami teei quba teeke noho botota karabetaquho isaki bamu. ³⁰ Oonihe mai ma nakai sama teena.

³¹ Oke hiiremi oi nokohota bamenoma naatemi aoke nokoi oma aimaqi noke teetare boohimi,

³² Dzesu qasa hiireta, Mai nameho baura qidza samane ana nike banaitemi ooraihoto baura apeho qubake nike anake omama teetare hiire?

³³ Hiiremi Dzuta abi nokoi hee, Baura qidzaho quba nanai te niike teetare hiiroraidzaranihe, nii abi ooqi sama niimeke Ohonga kimatetemi qaganomanipamu naatemi nana hiire.

³⁴ Hiiremi Dzesu noko erake pobi hiireta, Nikeho hu noota erake qeetemi oorai, Anai nikeke hee, Nikei ohonga-mane ooniqi hiireta.

³⁵ Nookare. Ohongai oonomaho isakita sinabidza nomeho bosa qobaqoba nikeke hee, Nikei ohonga-mane ooniqi hiiremi ooraita sinabidza oke arabidzaquho tete bamu.

³⁶ Oonita Ohonga anake agoago eete ttoka abihota dzoobiremi ana baaqi hee, Anai Ohongaho khataniqi hiiremi nike ikaqi hiire hee, Noo oi qaganomaniqi hiire? ³⁷ Oi anai Ohongaho baura eetaama naataquko, eto anake nooka hisi eetaino.

³⁸ Qate anai Ohongaho baura eetemi nike anake nooka hisi eetaridzonihe, anaqake hisi eetaama naataquko, baura ana eetorai oke moo qupadzomaqi hee, Oionita Ohongama nopoi qesa dzaga bobotoraiqa hiibare.

³⁹ Hiiremi nokoi paha noke karabetare eetetanihe, noi noko ke potti biireqi tuumata. ⁴⁰ Tuumaqi oba Dzutani biireqi Dzohane sobasobai bosata abike obama sooro qaata ota biranateqi oota.

⁴¹ Oomi abi samane baaqi erake hiireta, Oo Dzohane sobasobai teqaha noomae baura qesaqesa eetemi Ohongaho mumure naatara. Oonihe Dzohane abiraho noo samane bamenoma hiireta oio meeni. ⁴² Oiqi hiireqi abi samane ota Dzesuho torota atimata.

11

DZASOROI BAATEMI DZESUI POBI NOOKATA

¹ Qate abi tee ho dzapa Dzasaro noi khetedza aimata. Noho nagapa Bettania. Qate noho sase Matta ma dzaba nohoio Maria. ² Oonihe oi Maria tee ho bahe, atapa oba ura moromoronoma aimaqi ooma Dzesuho oko suraiteqi qiba gee nomema noho oko dzamutota Oonita noho nane Dzasaro noi heme aimata. ³ Heme aimami sase ma dzaba nopoi Dzesuho quba noo dzoobireqi hee, Mai nakame, qeseba temu niihoi batabata eete ooraita nookare.

⁴ Oonita Dzesu oho noo nookaqi erake hiireta, Noi batabata eete ooraihe baatanipamu eetaquho isaki bamu. Oi Ohongaho dzapake hasa hiibaqu ma khata nohoho dzapake hasa hiibaquho isaki naate oorai. ⁵ Oiqi hiireta. Oonihe oho tete oi era. Dzesui Dzasaro ma Matta ma dzaba Maria ma nokoho dza mina eete qaata. ⁶ Oonita noi oho noo nookaqi naane quba ooqata keke qupi eserike oota?

⁷ Oonihe qupi eseri bamu naatemi noi tumakhameto nomeke hee, Napa isanate poiqa Dzutea habata paha tuumareiqi hiireta. ⁸ Hiiremi tumakhameto nokoi hee, Banaita naname bosata Dzutea abi nokoi niike omama teetare hiireta. Oho quba nii ikaqi hiireqi ota paha tuumareiqi hiire?

⁹⁻¹⁰ Oiqi hiiretanihe Dzesui teqaha oho ruumeke oorara. Oho qubake noi erake hiireta. Eehe, ete dzadza oi saunaba 6 kirokota sohero qeemaqi surena 6 kirokota bamu naatorai. Oonita abi qupibake tuumaquko meeke noi angita dzuubakoi. Oonihe anai ete bisaho isakita tuusubita angi nike hiire ota ana bamu dzuubaqu.

¹¹ Oiqi hiiretanihe noi temu nomehoke hee, Dzaira napaho Dzasaro noi meerake eete oorai. Oonita ana poiqa tuuma noke tukutakoi.

¹²⁻¹³ Dzesu oke hiireqi Dzasaro ago baate ootaho qahurake noi hiireta. Hiiremi tumakhameto nokoi hee, Soopara naname noi meerake eete ooraiqako qidzanatakoi, dzoobe. Oiqi hiireqi nokoi qupa nokometa hee, Dzasaro mee qidzanatakoiqi Dzesu hiiroraiqi hiireta.

¹⁴ Oho quba Dzesui paata hiireta. Baamu, Dzasaro ago baate. ¹⁵ Oonita anama napai ota oorapuko dzasai nikeke suqobidzarorihe napai kharata ooraimi noi baatemi ana nookami quba oi nikeho ai tatauma tukutakoi. ¹⁶ Oho totaqita bagemona naatakoita napa tuuma Dzasaroke saridzare.

Hiiremi Ttoma iiha dzoobireqi qesamane nomeke hee, Oionita napa tuumaqa Dzasaroma

gama baatare. (Oi Ttoma ape bahe noke abi hee, Noi eseima biranatetaiqi hiire qaata noio hiireta).

*ABI TUKUTAQU MA QARAQARA SARIDZA-
QUHO KHOObAI KIRISTU*

¹⁷ Oho quba Dzusuu ma nokoi tuumoramuti nagapa gattiqa Bettania ota biranatare boohiqi nookami Dzasaroke ao qurabiremi qupi eserisa eseri naateta.

¹⁸ Qate Bettania nagapa ma Dzerusaremuho takura oi dzamoqa, hapu haubaho isaki. ¹⁹ Oonita Dzuta abi samane Dzerusaremuna qaata nokoi Bettania nagapata biranate Matta ma Mariama noko Dzasaroho utu oota.

²⁰ Qate Dzesu biranatare eetemi Matta nookaqi noke saridzare tuumatahe, Maria nagata habeseqi te qoridzara. ²¹ Oonita Mattai Dzesuke tete kosoramuta saridzeqi hee, O Soopara name, nii erata baa oorapuko noma nahoi bamu baatarota. ²² Oonihe ana qupadzomami nii quba tee ma teehe quba Ohonga pupu hiiremi ango nii moitakoi.

²³ Hiiremi Dzesu noke hee, Oore, noma niihoi qoridzakoi. ²⁴ Hiiremi Mattai hee, Ipita tukutuku bodzata noi qoridzaqu oke ana gesina.

²⁵ Hiimi Dzesu noke hee, Ana naamae tukutuku ma qaraqaraho khooba. Oho quba teei anake ai tataumaqu noi baatareiqi baatakoihe bamu qaraqaraho dzore naataqu. ²⁶ Oi ape ma apei ooraiqi anake ai tataumorai nokoi bamu baataho pobi naataqu, baamunipamu. Oke nii qupadzome?

²⁷ Hiiremi noi hee, Soopara name, oi mee. Kiristu Ohongaho Khatai ttokata baabakoiqi hiire qaabi ana moomi nii oioni!

ABIHO QUPA ASUASU OOMI DZESUI SURUPU EETETA

²⁸ Oke hiireqi Mattai tuumaqi seiqake dzabake pobi hiireqi hee, Banaita noi baaqi niiho quba hiire.

²⁹ Hiiremi Maria ao qori Mattama nopoi Dzesuho toro qeemata, ³⁰ oi Dzesu te nagapanipamuta peitaranihe Matta noke bosata kosoramuta saridzeta ooqata oota. ³¹ Oonita Dzuta abi ma paimane gama nagata ooqi Maria ttapuitare eesuqi moomi noi hairiamake qoridze paata tuusumi nokoi hee, Oo noi qura tuputa tuumaqa tti hiibakoiqi hiireqi noke iihata.

³² Qate Maria tete kosoramuta Dzesuho toro biranate oke toro nohota subate tti hiireta, O Soopara, nii erata oorapuko nane gottai bamu baatarota.

³³ Hiiremi Dzesui moomi Maria noi Dzuta abi samanema noko Dzasaroho tti ma ttaka hiiremi Dzesuho qupa qanganatemi noi hekhettidzaiqi hiireta, Noke nike ikata mootomi oorai? ³⁴ Hiiremi nokoi hee, Oo Soopara nii baaqa tekake moorare. ³⁵ Hiiremi noi ttiroba eeteta.

³⁶ Ttiroba eetemi Dzuta abi qesai hee, Dzasa. Noho qupai Dzasaroho quba gimubata heme eete.

³⁷ Hiiremi qesai hee, Oonihe abi oi nese khabanoma qidzaitorainoma oonita noi hiibapuko Dzasaro baataama naatarota kaqa.

DZESUI DZASAROKE TUKUTOTA

³⁸ Hiiremi Dzesu paha hekhettidzaiqi qura tuputa biranate moomi oma naga oke oma sararama pui siiremi oota. ³⁹ Oomi Dzesu hee, Omake ai papatare.

Hiiremi abi baatetaho sase Mattai hee, Soopara, qupi eserisa eseri naatemi ao dzahosa eete. ⁴⁰ Hiiremi Dzesu noke hee, Nii ai tataumaquko Ohongaho dzapa pobi moorakoi oke ana bosata nii pobi hiire mae bamu?

⁴¹ Hiiremi noko oma oke ai papatemi Dzesui qusuke mooqi hiireta, Mai name, ana pupu hiiremi nii nookorai, oho dzoobeke ana hiire.

⁴² Ma nii qupi samane naho noo nookorai oke ana gesina. Oonihe nii ana dzoobiretake abi tupu mina qooro oorai nokoi poiqake moo nooka qupadzoma quba ana paata hiire. ⁴³ Hiireqi noi dzaubama sokateqi hee, Dzasaro, Nii ao biranatare.

⁴⁴ Hiiremi abi baateta noi ao biranateta. Oonihe noho oko ma boto ttobama qegoromi oota oho gesa too ma koko noho gama sengibete oomi Dzesui hiireta, Noke saqoromi noomae tuumare.

QESAI AI TATAUMATA MA QESAI TEETARE HIIRETA

(Mat 25:1-5; Mar 14:1-2; Ruk 22:1-2)

⁴⁵ Hiiremi Dzuta abi Mariaho toro oota noko-hota samanei Dzesuho baura mooqi noke ai tataumata. ⁴⁶ Qate qesai noke papateqi Dzesu baura oke eeteho isere Pariseoho toro mootota.

⁴⁷ Mootomi Pariseo nokoi dzube abi mimima gama ttutturateqi hiireta. Abirai baura samane eetemi Ohongaho mumure naatoraita napa ikanomake eetaqu? ⁴⁸ Napai noke qaanataama

naatemi abi gama susupu noke nooka hisi eetemi Romaho gamamani baaqi biiri ma haba ma abi gama rubengaitakoi ooiqi hiireta.

⁴⁹ Oonihe Kaipa noi tii oho bodzata dzube abi minai qaataniita noi too abiho isakita noko pobi hiireta, Nike ruume baurake eetorai. ⁵⁰ Abi minarai dzaetainoho quba abi teenaqai baatemi nike qupadzomami bamu isanataqu mae?

⁵¹ Qate noi te noomae qupadzomaqi hiibaranihe noi Ohongaho dzube abi mina oomi Sumasai noho irita baura eesumi noi too abiho isakita hee, Dzesui Dzuta abi minaraho habara naate baatakoiki hiireta. ⁵² Oonihe oi Dzuta abi keke bahe Ohongaho khameto haba samaneta ooqi tupu teena naatarotaho quba hiireta.

⁵³ Oke hiiremi nokoi ao Dzesuho suu ma pai mootomi qaata. ⁵⁴ Oho qubake Dzesui Dzuta haba paata tuumarotaho isakiana naatemi Eparamu nagapa oi haba habanaho patisigita oomi noi ota tuumaqi tumakhameto nomema gama oota.

⁵⁵ Qate Dzuta abiho Ingona dzuma dzamoihimi abi qeba nena nokoi kiridza qere qaataho tuputa qeemaqa kahosa nokome kuibidzare hiireqi Dzerusaremuta peiteta. ⁵⁶⁻⁵⁷ Peitemi Pariseo ma dzube abi mimi nokoi noo tatanga hiireqi hee, Dzesui ikata oorai oke abi teei gesina naataquko ango paanaitemi nana noke suutakoi ooiqi hiireta.

Hiiremi abi samanei biirita qesa saridzeqi hee, Nike qupadzomami noo bamenoma oi ooraimi Dzesui dzumarata baabaqu mae bamu? Oke hiireta.

12

MARIAI DZESUHO OKOKE BIBIMA SURAITETA (Mat 26:6-13; Mar 14:3-9)

¹ Oonihe Ingona dzumai qupi 6 naataamake oomi Dzesui aoke Bettania nagapata biranate Dzasaro (apeke bosata eehahaiteta) noho nagata peiteta. ² Peitemi nokoi noke tuuhoro hoo ma patta mootota. Mootoqi Mattai khautomi Dzasaroi Dzesuma nokoi qidzanate patta muunata.

³ Muunomi Maria noi oba ura moromoronoma, mutusa qidza, ttuma minanipamu oke isaki teeke aima baaqi ooma Dzesuho oko suraiteqi qiba gee nomema oko nohoke dzamutota. ⁴ Oba oho ura oi naga masubate oota. Oonihe Dzesuho tumakhametohota tee, Dzuta Kariota nena ikai noke geema mootarota, noi niqi hiireqi hee, ⁵ Oba uranoma oho ttuma quba hiibapuko ao tu hattatti kina biranatarori. Oke eetemi abi habanai oho meke saridzarori. ⁶ Oiqi hiireta oi Dzutai te abi habana oho qupa muunaqi hiibaranihe, noi tumakhametoho oma sengi soopara eete qaaqi bodza qesata ota nome quba guume eete qaata oho qubake hiireta.

⁷⁻⁸ Hiiremi Dzesui hee, Eo, eto Mariake noosa hiibaino. Oi abi habanai bodza samane nikeho toro oorami nokoke kokora eetareiqe eetarakoihe anai bamu bodza mina nikeho bisata ooraqu. Oonita abi naho keba qurabidzakoiqi hiireqi atapa erai ao anake kokora erake eete, oonita oke noho neta karabetemi bamu isanataqu. Oiqi hiireta.

DZUBE ABI MIMI NOKOI DZASARO TEETARE HIIRETA

⁹ Oonita Dzesui Dzasaroho nagata ootake Dzuta abi nookaqi abi samanenipamu nokoi Dzesu keke bahe Dzasaro apeke Dzesui eehahaiteta nopoke moorare baata.

¹⁰ Oonita dzube abi mimi paha Dzasaroke bisi naate noho suu ma pai mootota. ¹¹ Oi teehe quba bahe Dzuta abi samane Dzasaroke moo qupadzomaqi Dzesuho toro atimata.

DZESUI ABI QIBAHO ISAKITA DZERUSARE-MUTA PEITETA

(Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Ruk 19:28-40)

¹²⁻¹³ Qate iihai mootomi abi samane dzuma eetare baaqi nookami Dzesui Dzerusaremuta peitarota. Oho quba nokoi ee hehenake aimaqi noke dzeima quba tuumaqi sokateqi hiireta, Dzoobe dzoobe, Ohonga Sooparaho dzaapai Isirae abiho qiba naatareiqi baabe.

¹⁴ Oke hiiretahe Dzesui ttogi khata teeke saridzeqi peite tuumata. ¹⁵ Oonihe noi teehe quba peitaranihe Sinabidzata qeetemi oorai oi hee, Dzerusaremu ma Dzioho paimane nike atti eetaino. Oi nikeho abi qibai hasu quba ttogi khata peite baaqoraiqi hiireta.

¹⁶ Oonihe, noho tumakhameto te bodza ooqata khooba qupadzomara. Oonihe ipita Dzesui qoridze dzadzata peitemi nokoho qupa pobiratemu getaqeta bosana hiireta ma abi noke oonoma eetetake noko gama qupadzoma soubireta.

¹⁷ Oonita Dzesui Dzasaro eehahaiteta bodzata abi oke mooqota nokoi oho isere qidza Dzerusaremuta mootomi, ¹⁸ abi samane baura oho pobi nookaqi oho quba Dzesu moorare biranateta.

¹⁹ Oho quba Pariseo nokoi qesa pobipobi hiireqi hiireta. Moorare, Abi samane mutu ma khatai gama noke iihoraihe, napa bamu, oiqi hiireta.

RAABA ABI QESAI DZESU MOORARE BAATA

²⁰ Qate Giriki abi qesai dzumata sererahuke Ohonga pupu hiibare baata. ²¹ Baaqi nokoi Piripi, Garirea habaho nagapa Besaitaho nena, noho torota baaqi hee, Mai naname, Nanai Dzesu moorare hiireqi baabe.

²² Hiiremi Piripi qeemaqi Attereo pobi hiireqi nopo esese Giriki abiho noo Dzesuke pobi hiireta. ²³ Hiiremi Dzesu oho noo ipike hee, O dzoobe, oke eete Abiho Isaki anaho dzapa pobi haba biidzaridzoni.

²⁴ Oonihe qahura erake qupadzomare. Seporaho gottarai ttokata taate ari naataama nataquko oi noqeke ooqa bamu haba biidzaqu oke ana bamu nike ikobetaqu. Oonihe ttokata taate ari naatemi sepora samane ao haba biidzakoi.

²⁵ Oi teei qaraqara nome qaanataquko noi meupu oho dzore naatakoi. Qate teei ttokaho qaraqara nome qaanataama naataquko qaraqara meupunoma oi noho pobi naate qaarakoi.

²⁶ Oonita teei anake tuuhobare hiibaquko noi naho tete oke iiha qaaqake, ana peitaquta tuhotuho nahoma nakamae oorakoi. Ma apei ana oonomake tuuhobaqu noho dzapake Ohonga mai qusubaitakoi.

DZESUI HAPAHAPATA PEITAROTAHO IPI MA ARI

²⁷ Dzesui hee, Oonihe ana oho noo hiiremi naho beedzae saqobami ana noo apeke hiiremi

isanataqu? Ana hee, Mai name, ana kaipota oorami nii ana ingonaitareiqi hiibaquuni mae? Oi bamu. Ooqaho qubake ana era baaqori. ²⁸ Hiireqi noi pupu hiireta, O mai, niimaeho dzapa pobi haba biidzare.

Hiiremi qusuta totoho teei biranateqi hee, Ana hiiremi naho dzapai haba biire ooraihe minanatare boobi. ²⁹ Oke hiiremi abi samane ota qooro ooqi totoho nookaqi qesai hee, Para hiire. Qate qesai hee, Eo angero teei noo hiire.

³⁰ Hiiremi Dzesui erake hiireta, Noo totoho oi te naho toma quba baahuidzaranihe nikeke qupanomaita quba baahubi. ³¹ Nookare, Ohongai poike ttokaho tete maripa eete oho baisa minanoma Iibadzake qirutomare boobi.

³² Oi ttoka abi nokoi noke qusubaitaqi anake hapahapata ai gosobakoi. Oonihe gosoromake anai abi minarake dzeimami abi samaneni pamui naho toro pomai kotobakoi. ³³ O Hiireqi noi ikanomake eete baate dzapa pobinoma naatarotaho nooke hiireta.

³⁴ Hiiremi abi tupu oi hee, Eehe, hu noota qeetemi oorai oi hee, Kiristui baaqanoke, agoba qaarakoiqi hiiremi nana nookorai. Oonita nii ikaqi hiireqi hee, Abiho Isaki anake hapahapata ai gosobakoiqi hiire? Abiho Isaki oi nii ooni mae apeni?

³⁵ Hiiremi Dzesui noko pobi hiireta, Nookare. Ddadzai nikeke baiburorai oi bodza hoteqa. Qupi sooromake abi ao tete qiri eetakoi. Oho quba dzadza nikeke baiburoraiqata ao tete aimare. ³⁶ Ana noo hiiremi oi dzadzaho isaki naatemi nike ao qusubaitaqi anake ai tataumake eeteqa

nike dzadzaho khameto naatakoi. Noo oke Dzesu paata hiire qaateqi tuumami abi samane nokoi noke te paha mooraama naateta.

³⁷ Oonita dzesu baura samane abiho pengata eetemi Ohongaho mumure naate qaata oonihe ikanomake eete abi samane te noke ai tatauma-nipamuke eetara? ³⁸ Oi teehe quba bahe Dze-sea hiiretaho isaki naateta. Noi hee, O Soopara, beedzae niihoke abike gama paanaitemi oorai oi nanai oho isere gama mooto soubireta. Oonihe apenei oke nookaqi hisi eetorai? ³⁹ Oiqi hiiretaho isakita noko hisi eetare hou eeteta.

⁴⁰ Oi Dzesea paha hee, Noko eto nese nokomema moomi qupa nokohoi uhubami noko naho toro burisi eetemi ana Ohongai nokoke qidzaitainoiqui noko hiiremi anai oho quba nokoho nese kotooroqi qupa nokohoke pui siiremi oorai. ⁴¹ Oiqi hiireta oi Dzeseai Ohongaho dzapa pobi ma beedzae moomi suqobidzanoma naatemi oke eete paanaiteta.

⁴² Oonihe Dzuta abi mimi gesai qupata Dzesuke hisi eetetanihe, Pariseoi nokoke sinabidza guhu tete qaanatainoiqui hiireqi oke nokomae qahitoto qaata. ⁴³ Oi nokoi teqaha Ohongaho dzapa pobi quba dzaodzao eetaranihe, abiho penga quba ququimata.

DZESUHO NOOI ABIKE BATABIDZAKOI

⁴⁴ Oonita Dzesui sokateqi erake hiireta, Nookare. Teei naho dzapata atimaqu oi naho dzapa keke bahe Mai ana dzoobireta noho dzapata noi atimakoi. ⁴⁵ Ma teei anake moo qupadzomaqi mai ana dzoobiretake noi moo qupadzomakoi.

⁴⁶ Oi anai ttoka abiho bisata dzadzaho isakita baiburorai. Oonita apema apei naho dzapata atimaqu, bamu qupita basa qooto tuumoraqu. ⁴⁷ Oi anai te ttoka abike qahitota quba baabaranihe noko gama qidzaita quba baata.

⁴⁸ Oho quba teei naho noo nookaqi qusubaitaama naataquko ana bamu naamae noke qomaqoma hiibaqu. Oi bamuhe, naho noo ago hiiremi oorai oi abi naho noo nookaqi anake basesa eetorai nokoke qomaqoma hiibakoi. Ana ago hiire qaate oorai noo oi ipi bodzata abi oke suutakoi.

⁴⁹⁻⁵⁰ Oi erake eete oorai. Ana te naamae baaqi noo nameke hiibaranihe, Mai ana dzoobireta noi tete sakateqi hibahiba totoho ana moitorai, hibahiba nohota abi qaraqara tatanga saridzakoi. Oonita ana hiirorai noo oke ana noho toro nookaqi hiirorai. Oiqi Dzesu hiireta.

13

DZESUI TUMAKHAMETO KOKORA BAGENOMA EETOTA

¹⁻³ Qate Siimo Khariottaho nenaho khata Dzuta, noho qupata Saatai ango suu ma pai mootomi noi Dzesu geema mootakoiqi hiire oota. Oonihe Dzesui bosata Maiho neta baata paha burisi eete noho torota peitarota oke mai gama noho botota mootomi oota. Oke Dzesu gama qupadzoma soubireta. Oonita noko gama Ingonaho dzuma eetare boohiqi Dzesui moomi noomae ttoka haba qaate maiho torota peitarotaho bodza ao dzamo naateta.

Oonihe, Dzesui tumakhameto nome kokora eete qaata teena oke noi eete soubiremi bodza noho bamu naateta. ⁴⁻⁵ Oonita surenake noko

dzuma oho patta muunare boohitahe, bosata Dzesu qoridze sasa nome kuimaqi sama dzamudzamuke dzapireta. Dzapireqi noi kooruta oba uqumaqi bosaho eete tumakhametoho oko akobete sama dzamudzamu ooma oko nokohoke dzamutare hiireta.

⁶ Oke hiireqi Dzesu tuumaqi Siimo Peetoro ho torota qeemata. Qeemami Peetoro i Dzesu pobi hiireta, Nii ikabeteqi naho oke akobetaqu? ⁷ Hiiremi Dzesu noke hee, Ana eesubi oke nii poiqa ruumenihe, ipita nii qupadzomakoi. ⁸ Hiiremi Peetoro i hee, Nii abi minanita bamu anaho oko akobetaqu, baamu.

Hiiremi Dzesui hee, Nookao, oko niihoke ana akobetaama naataquko nii bamu anama naka ttaike ooraqu. ⁹ Hiiremi Peetoro i hee, Oionita oko keke bahe, boto ma qiba ma gama akobetare.

¹⁰ Hiimi Dzesui hee, Eo, tei oba taasumake noho sama ao saasari naatemi noke oko (oi oora ma qaaraho qahura) ooqake dzamutakoi. Nike ao saasari naate ooraihe, nikhota tei saasari naate ooraidzarani. ¹¹ Oiqi hiireta oi tee ho bahe, Dzutai noke geema mootorata oke noi qupadzomaqi hee, Nikhota tei saasari naate ooraidzaraniqi hiireta.

¹² Oonita poma nokomeke iihaqi Dzesui nokoke kokora eeteqi nokoho oko gama akobete soubireta. Oke eeteqi noi paha sasa nome dzaaroqi habese noko qasa hiireta. ¹³ Ana eete oho khoobake nike qupadzome mae? Nike anake hee, Banaita ma Sooparaniqi hiirorai anai oho isakita nikeke kokora eetorai oonita oke nike meeke hiirorai.

¹⁴ Oonihe anai nikeho Soopara ma Banaita ooqi nikeho tteki aima qaabi oonihe poiqa nikemae ipibireqa qesagesaho tteki aima qaarare. ¹⁵ Oi ana oora ma qaaraho akoako tete nike banaitemi oke nikemae ipibire eetorare.

¹⁶ Tete erake eete oorai. Kokora abi noi Soopara nome beekho eetaquho tete bamu, eo qaru khata noi mai nome riitaquho tete bamu. ¹⁷ Noo oke nike nookehe, oke nike qusubaite qaamake nikeho isaki bagenoma naatakoi. ¹⁸ Ana nike gama asatetake ana gesina, oonita ana hiire noo oi ao nikeho naate.

Oonihe nikehota teei oorai noho nooi bamenoma. Oi noo teeke sinabidzata qeeteta oi meenoma naatake boobi. Oi hee, Teei anama naka ttaike patta muunoraihe noi ana qorobidzare boobi. ¹⁹ Oiqi hiiremi ooraita oke ana nike qupanomaitemi oi meenoma naatemake nike anake qupadzomaqi hee, Meeke Dzesui Agoago khata ooniqi hiibakoi.

²⁰⁻²¹ Oonita anai abi qaru dzoobiremi teei qaru abi oonomake kokora eetaqu oke eesuqi noi anake kokora eetakoi ma paha Mai ana dzoobiretake kokora eetakoi oi bagenomanihe, iidzi nikehota teei ana geehibi oio bamenoma. Oke ana bamu nike ikobetaqu.

DZUTAI DZESUKE GEEMA MOOTOTA
(Mat 26:20-25; Mar 14:17-21; Ruk 22:21-23)

²² Dzesui Dzutaho noo oke qahurata hiireqi noi hekhettidzaita.

²³ Oho quba tumakhameto roqobeteqi qesa qer-aqera eeteqi hee, Apehoke noi hiire? Qate Dzesui tumakahta Dzohane anaho dza mina eete qaata.

²⁴ Oonita anai Dzesuho dzaganipamuta oomi Peetoroi anake toone eeteqi hee, Dzesuke qasa hiiremi noi abi oke paanaitareiqi hiireta.

²⁵ Hiiremi anai Dzesuho dzagata tirere eete seike qasa hiireta, Soopara, abi nii geema mootaqu oi apeni? ²⁶ Hiiremi Dzesui hee, Anai patta ponabete abi moitaqu abi oioni. Hiireqi noi patta oke suuta suqobire Siimo Khariotta nenaho khata Dzutake moitemi muunata. Muuhimi Saatai ao noho qupake mai eeteta.

²⁷ Mai eetemi Dzesui Dzutake hee, Niiho qupana oorai oke hiariamake eetare. ²⁸ Oiqi hiiretahe seike hiiremi minara patta muunota nokoi te nooka pobitara. Qesai hee, ²⁹ Noi oma sengi sooparanita Dzesui hiiremi noi quba teeke dzumaho quba ttuma eetareiqi hiire kaqa, Eo ttuma teeke abi habana moitareiqi hiire kaqa, Oiqi hiireta.

³⁰ Oonita Dzutai patta oke muunaqi tta eeteqi kha qupita tuumata.

DZESUI PAI USAQE TEEKE MOOTOTA

³¹ Dzutai tuumami Dzesui hiireta, Oionita poiqa Abiho Isaki anaho dzapai minanatakoi. Minanasuhimi Ohongaho dzapa oho qesa minanatakoi. ³² Ana hiiremi Ohongaho dzapa minanatemihoo qesa Ohongai hiiremi naho dzapa minanatakoi. Oonihe noi hiiremi ao hairiamake minanatakoi.

³³ Khameto name dzasa. Anai ao nike qaasubi. Qaate tuumami nike naho qiri eetakoi. Oonihe ota naho toro baabaquho tete bamu naatakoi oke ana bosata Dzuta abi pobi hiireta teena oke paha nike pobi hiire.

³⁴ Oonihe nikeqaho qubake ana pai erake moote. Anai nike dzaira eete qaabi oho isakita gesa nikeme dzaira eete qaarare. ³⁵ Oi nikeme gesa dzaira eete qaama abi minarai oke mooqake hee, Dzesuho tumakhameto oioniqi hiibakoi. Oiqi hiireta.

DZESUI PEETOROHU BASESAKE POBITETA
(*Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Ruk 22:31-35*)

³⁶ Hiiremi Siimo Peetoro noi Dzesuke hee, Oonihe nii ikata tuumakoiqi hiire? Hiiremi Dzesui baatahoke hiireqi hee, Nookare anai tuumami nii bamu poiqake oho tete ihaquhe ipita nii oho tete saridze ana ihaqa nakamae oho ttaiqa naatakoi. ³⁷ Hiiremi Peetoro hee, Mmhm, Ana niiho quba baatareiga baatakoi oonita ana naane quba nii ihaama naataqu?

³⁸ Hiiremi Dzesu noke hee Oo, nii naho quba baataqu mae? Nooka, nee ungapai noo hiibaamake nii anake gaubire raraku biidzaama naatakoi, oonihe ao tapari naatakoi. Oke ana bamu nii ikobetaqu.

14

DZESUI MAIHO PATI MA DZUBINANIPAMU

¹ Dzesui hee, Oonihe nike eto qupa muunaino. Nike Ohongake ai tataumaqi oho gesa anake ai tatauma qaarare. ² Oi Mai nahoho nagapata suruho samane nikeho quba oorai. Ooraama naatapu oke ana ao nike pobi hiibarori.

Oonita ana tuumaqu oi teehe quba bahe ana nikeho quba isaki roibetare tuumakoi. ³ Teka ma isaki nikeho quba roibeteganoke ana burisi eete baa nike dzeima anama napai gama teenata qopa

koobire qarakoi. ⁴ Oonita anai tuumaqu oho qopa ma teteke nike gesina naatorai.

⁵ Hiiremi Ttomai hee, Soopara naname, nii tuumaqu tekake nana nookaamanita ikabeteqi oho tete saridzaqu?

⁶ Hiiremi Dzesui noke pobi hiireta, Ana naamae minaraho mee ma tete ma qaraqara oonita teei anake potti biireqi bamu Maiho torota biranataqu, baamu. ⁷ Oi nike anake gesinani-pamu naatapuko ao Mai nahoke gesinani-pamu naatarori. Oonihe aoke nike noke mooqi isakiqata gesina.

⁸ Hiiremi Piripi hee, Soopara naname, Mai niime nanake banaitemake nanata isanatakoi.

⁹ Hiiremi Dzesui hee, Piripi ana nikeho toro agoba qaabi oonita nii ikanomake eete anake gesina naataama? Nookare. Teei anake moo pobiteqi mai nahoke moo pobitorai. Oonita nii ikanomake eeteqi hee, Mai niime nanake banaitareiqi hiire? ¹⁰ Mai ma nakamae qesa dzaga boboto baaqoraike nii qupadzome mae? Ana nike noo hiirorai oke ana te naamae hiiroraidzaranihe, Mai naho toro baura eetemi hiirorai.

¹¹ Mai ma nakamae qesa dzaga bobotorai oke nike qupadzomare. Eo oho ruumeke naate baura ana eetoraike nike qupadzomare. Meenipamuke ana nike pobi hiire. ¹² Nikei ana nooka hisi eeteqi baura ana eetoraike nike paha eetakoi. Oonihe ana Mai nameho torota peitakoi oho qubake ana eetoraiho isakita nike ipibireqa minanipamuke eetorakoi.

¹³ Oi nike naho dzapata atimaqi quba tee ma teehe quba hiiremi ana nike moitemi Ohonga mai

noi khataho nookami nee ma baunoma naatakoi.
¹⁴ Oonita nike naho dzapa quba eeteqi teehe quba
 hiiremi ana qusubaitakoi, oiqi hiireta.

*SUMASAI TUMAKHAMETO ISAKINO-
 MAITAROTA OHO NOO*

¹⁵ Oonihe nike naho dzake eetaquko ana pai
 qesa mootomi oorai oke nike iso keke qusubaite
 soubidzakoi. ¹⁶ Oi teehe bahe anai Mai pupu
 hiiremi noi hobihobi teeke paha nikeho quba
 dzoobiremi noi nikeke beedzaenomaite tuuhoro
 agoba qaarakoi.

¹⁷ Dzapa nohoi Sumasa meenoma. Oonihe ttoka
 abi nokoi noke ruume, noke mooraamanita qid-
 zoke noke gesina naataqu. Qate noi nikeho bisata
 ooqa nikeke tuuhoro qaama meeke nike noke
 gesina naatakoi. ¹⁸ Oi anai bamu nikeke toki ma
 hoeboho isakita qaataquhe ana oho isakita paha
 nikeho toro biranatakoi.

¹⁹ Ttoka abi nokoi ana mooraama naatake
 boobihe nike anake Sumasaho isakita mooqo-
 rakoi. ²⁰ Oi anai qaraqarata qaami nike oho qesa
 qaraqarata oorakoi. Oke eetemi anai maike dzaga
 bobotomi oho qesa nike ma napa qesa dzaga
 bobotoraqu oke nike ao ota qupadzomakoi.

²¹ Oonita apei naho dzaodzao eetoraqu ma naho
 noo qere biire qusubaitoraqu abi oioni. Noi oho
 pomata naho dza eetemi Mai nahoi abi oonomaho
 dza mina eetemi anai paha noho dzaodzao eeteqa
 isaki name noke banaitemi qupadzomakoi.

²² Hiimi Dzuta, oi Khariottaho nena bahe Dzuta
 temu, noi Dzesuke hee, Soopara, nii ikanomake
 eete sama niime nanake banaite qaaqa ttoka abi
 banaitaama naataqu? ²³ Hiiremi Dzesu noke hee,

Eo, teei naho dzaodzao eetaquko noi naho noo qusubaitemi naho mai noho dzake eeteqa noma nakamae abi oho toro biranate napai gama oora ma qaara eete qaarakoi.

²⁴Qate teei naho gottaeke eeteqi bamu naho noo qusubaitaqui. Oonihe ana noo hiiremi nike nookorai oi naho noo bahe Mai ana dzoobireta noho nooni. ²⁵Oi anai nikeho neta ooriti tuusubita anai aoke nike pobi hiire.

²⁶Qate Mai noi Qaheuba Sumasa dzoobiremi Hobihobi noi naho dzapata baaqake ana nike tete banaite qaibi oke noi nike qupanomaite qaaga quba samane minara nike banaitakoi. ²⁷Nookare. Anai hasuho mai oonita isaki nameke nikeho qupata dzeebiremi nike qangahasita poupaaama naatakoi, oke ttoka abi gesina naataquho isaki bamu. Oonita eto nike quba tee ma teeho qupa muunaino, teehe atti eetaino.

²⁸Anai ao nikeke hee, Ana tuumaqa paha burisi eete baabakoiqi hiire oi ana mai nameho toro biranatemi noho isaki oi gutu boto kharanita oi ttokaho isaki nahoke riite ooraimi nikeho beedzae ota minanatakoi. Oho qubake ana tuumarei qi hiire oho khoobake nike bageke eete qupadzoma soubidzaquko qaki naatakoi. ²⁹Ana aoke nike oho pobi hiirenita oi mee naatemake nike qupadzomakoi.

³⁰Dzasa, ttoka abiho mai Iibadza noi baahutita napa noo erake kharaitaquho isaki bamu. Oi noi naho irita haa etarorihe, baamu. ³¹Ttoka abi ma nike gama moomi anai Mai nameho dzaodzao eeteqi noi ana pobi hiiremi ooraiho baurake ana qusubaita soubidzaridzoni. Oionita napa qoridze tuumaqa oke soubidzare. Oiqi hiireta.

15

DZESUI BAI MEEHO EKA KHOOBA

¹ Oonita nokoi dzoo ota tuusuqi Dzesui hee, Anai eka meenomaho khoobani qate naho Mai ekaho pobipobi. ² Oonita oqina meeama qesai naho torota ooraquko Mai oke geema biidzakoi. Qateqa oqina qesai meenoma ooma oke noi pobite kokora eetemi noho mee qidza gaira naatakoi. ³ Oonita ana Maiho noo nike moitemi oi ao nikeho qupake pobitemi oorai oke qupadzomare.

⁴ Qate oqina teei eka khoobake qaataquko no-mae mee goomaquho tete bamu. Nike oho qesa anake qaate mee eetaquho tete baamuta napa qesaho toro atima qaarare. ⁵ Oi anai eka khoobani qate nike oho iqina, Nike naho amake baura apeke eetemi meenoma naataqu? Baamuta napa qesaho toro atimami meenoma naatakoi. ⁶ Oonita teei naho toro atimaama naatemi Mai noi pare oke kuibiremi sasata ngorubatemi nokoi quba oonomake tuttuute eepata biiremi qaite bamu naatakoi, oke qupadzomare.

⁷ Oonihe nike naho toro atimami naho nooi nike uumami nike bauraho quba teehe dzake eete pupu hiiremi oi ao nikeho pobi naatakoi. ⁸ Oonita nike naho tumakhametonipamu naate mee samaneke goomami mai nahohota nee ma baunoma naatakoi.

⁹ Nookao. Naho mai anaho kokora eete baoraiho isakita anai nike kokora eetoraita nike kokora baura oke ipibire eetorare. ¹⁰ Nike naho noo qusubaitoraquko, ana nike kokoraho tete bannaitorai oke ana bamu nikeke qaanataqu. Oi anai

mai nameho noo qusubaiteqi kokora baura noi paanaitemi oorai ota ipibire qaarakoi.

¹¹ Noo oke ana teehe quba nike pobi hiidzaranihe naho qupa qidzaqidza oorai oi paha nikeho naatemi nikeho qupa qidzanipamu naata qubake hiirorai. ¹² Oonita anai nike kokora eete qaabi teteke nike ipibire qesaqesaho kokora eetoreiqi ana pai oke moote.

¹³ Tete erake eete oorai. Abi teei dzairamane nomeho habara eete baataqu teei kokora baura oonomake riitaquho isaki bamu. Oonita anai pai mootomi oke nike qusubaitemi anai isanate nikeke hee, ¹⁴ Naho dzairamaneniqi hiibakoi. ¹⁵ Oi tuhotuho abi teei mai nomeho qupa ruume. Qate anai bamu nikeke hee, Naho tuhotuhoniqi hiibaquhe noo samane ana maiho toota nokata oke gama ana nike pobi hiiremi nookoraita ana nikeke ringiringinaisubi.

¹⁶ Oi nike te anake asatarani. Anai nikeho dzohidzohi mai nikeke asate dzoobiremi nike bauraho mee samane goomami souba sakabaridzoni. Oke eetemi nike Maika quba tee ma teehe pupu hiiremi noi nahoke qupadzomaqi oke nike moitakoi. ¹⁷ Oho isakita nike qesaqesaho kokora eete qaarare.

AI TATAUMANOMAKE TTOKA ABI IBO EETAKOI

¹⁸ Oonihe ttoka abi nokoi nikeho ibo eetemake nike hee, Oo noko bosata Dzesuho ibo eetetai eetoraia hiibare. ¹⁹ Oi nike ttokaho pobi oorapuko nokoi nikeho dzake eetarorihe, ana nike asatemi nike mainaho pobi naatemi oho quba ttoka abi nike ibo eetakoi.

²⁰ Oonita ana bosata nike noo hiireqi hee, Tuho-tuho abi nikei Soopara nikeme anake beekho eetaquho tete bamu. Ttoka abi nokoi naho ibo eetoraiqi nikeho ibo eetakoi. Oiqi hiiretanita qupadzomare. Nokoi naho noo nookaama naatetaho isakita nikeho noo nookaama naatakoi. ²¹ Oi mai ana dzoobiretake noko ruume naatemi nike tete bamenoma samane nokoho torota saridzakoi.

²² Anai baaqi nokoho torota noo hiibaama naatapuko nokoho kahosa oi bamu bamenoma naatarorihe poiqa noko quba apema kahosa bamenoma nokome sirahaqu? ²³ Baamu, teei anake ibo eeteqi mai nahoke ibo eetorai.

²⁴ Anai baura samane nokoho torota eete qaabi oke paha apei eetaquho isaki oorai? Baamu. Baura oke ana eetaama naatapuko nokoho kahosa bamenoma ooraama naatarorihe, noko ana keke bahe mai nahoke mooqi ibo eetorai. ²⁵ Samu teeta erake qeetemi oorai, Khooba amata noko sepeke naho ibo eetorai. Oonita noo oi nokoho neta meenoma naatorai.

²⁶⁻²⁷ Oonita nike ana ma napai khoobanipamuta baura eete baaqorai oonita nike naho khooba hiire paanaitare. Qate Hobihobi ana hiire noi Maiho nena oorai oonita ana noke nikeho quba dzoobiremi baaqake noi nike hoobire naho khooba hiire paanaitakoi. Noio Sumasa meenoma. Oiqi hiireta.

16

¹ Dzesui hee, Ana noorake hiiremi eto nookami ganganataino. ² Oi noko nikeke sinabidza guhuta hotou biidzakoi. Oi keke bahe, qesai Ohongake kokora eetareiqā nikeke tete baatakoi.

3-4 Oi teehe quba bahe noko Mai ma nakake ruumeke naate eetakoi. Bosata ana nikema napamae oota oho quba ana te oho noo hiibaranihe noko oonoma etaridzoho bodza biranatemi nike ao khooba qupadzoma quba anai poiqa nike pobi hiiremi nooke.

SUMASAI HOBIIHOBIIHO ISAKITA OORAI

⁵ Dzesui hee, Qate Mai ana dzoobireta noho torota ana poiqa tuusuhimi nike anake hee, Nii ikata tuusubiqi hiibaquho isaki bamu. ⁶ Oonihe, ana noo oonoma hiiremi ikanomake eete dzasai nikeke sugobire?

⁷ Oonihe ana bamu nike ikobetaqu. Ana tumama nataquko Hobihobi Noi bamu baabaqu. Oonita ana tuumaqu oio tete gidza. Tuusuhiga ana Hobihobi dzoobiremi nikeho toro baabakoi. ⁸ Noi baaqanoke ttoka abiho torota kahosaho noo ma pobipobiho noo ma maripaho noo oke noi gama tototo hiire paanaitakoi.

⁹ Oi basesanoma nokoi anake nooka hisi eetaama naatemi Hobihobi noi oho kahosa paanaitakoi. ¹⁰ Qate ana mai nameho torota tuumami nike ana mooraama naatemi pobipobi eetaquho teteke noi paanaitakoi.

¹¹ Qate ttokaho Maike ao batabire oomi Hobihobi noi kahosa ipi saridzaquho teteke rerengi eetakoi. ¹² Noo samaneke ana paha nike pobi hiibarorihe, dzaasa, nikeho toma susudzatemi nike nookaquho isakiana naate.

¹³ Oonihe Sumasa meenomai baaqake bamu noo nomeke hiibaquhe noi nookorai oke no hiibakoi. Noi nike dzeimami nike tete mee gama saridzakoi, ma ipita biranataqu oke noi

paanaitemi qupadzomakoi. ¹⁴ Noi nahota gi-
 imaqi nikeho quba paanaitemi naho dzapa pobi
 biranatakoi.

¹⁵ Oi maiho botona oorai oi gama noho pobi
 oni. Oho quba anai hee, Hobihobi noi naho
 ttuta giimaqi nikeho quba paanaitakoiqi hiire.

¹⁶ Bodza hoteqake nike ana moohiqa mooraama
 naatakoi oonihe paha bodza hoteqake mooraama
 naasuhiqa paha hobihobiho teteta moorakoi.

*DZESUHO BIRABIRA IKANOMA NAATARO-
 TAHO NOO*

¹⁷ Oke Dzesu hiiremi tumakhameto qesai qesa
 pobipobi hiireqi hiireta, Noi ikaiqi hiireqi hee,
 bodza hoteqa ke nike ana moohiqa mooraama
 naatakoi, ma bodza hoteqake mooraama naa-
 suhiqa paha moorakoiqi hiirorai? ¹⁸ Noi paha hee,
 Ana Maiho torota tuusubi, oho quba oke hiireqi
 noi ikaqi hiire? Bodza hoteqa oi ikanomani. Noi
 hiiroraike napai ruumeni.

¹⁹ Nokoi oke hiireqi Dzesuke oho qasa hiibare
 boohimi Dzesu ao qupadzomaqi noko pobi
 hiireta, Anai hee, Bodza hoteqake nike ana
 moohiqa mooraama naatakoi ma bodza hoteqake
 mooraama naasuhiqa paha moorakoiqi hiiremi
 nike tete qirike eete qesa qasa hiirorai mae?

²⁰ Nookare. Ttoka abi nokoi bisata qaki ma
 naki eetakoihe, nike oho tti ma ttaka hiibakoi.
 Oonihe aoke nikeho qupa bameke tiibetemi oi
 qidzaqidzaho isaki naatakoi. Oke meeke ana
 hiibi.

²¹ Tete erake eete oorai. Atapa teei khata
 dzoomare heme moorai oi teehe quba bahe, oi
 oho bodzani. Qate noi heme mooqoraqutoke

khata dzoomaqa moomi ungapanita noi heme oke ruume naate qaki naatakoi. ²² Oho qesa poiqa nikeho qupa heme eete ooraihe, anai ipita paha nike moohimake nikeho qupa qidzanipamuke naatakoi. Qate qupa qidzaqidza nikehoke apei karabetaqu? Oi baamu.

²³ Oonita nike ruume noo poiqake hiirorihe ao paana naatakoi. Meeke anai hiibita nike naho quba eeteqa Maike quba teehe pupu hiiremi moitakoi. ²⁴ Oi nike Ohonga pupu hiireqi naho dzapa quba hiibaamake qaarita poiqa nike naho quba eeteqi hiireqake saridzakoi. Saridzemi nikeho qupa qidzanipamu naatakoi, oiqi hiireta.

²⁵ Dzesui hee, Nookare. Anai hoore noo samane erake hiire baaoraihe poiqa ana mee oho isakita hiireqa maihoke ana paanaite hiiremi nike nookorakoi. ²⁶ Poiqa nikemae Ohonga pupu hiireqa naho dzapa quba hiiremi mee eetakoi.

²⁷ Oi anai nikeho habara eete pupu hiiremi bamu oqaho quba mee eetaquhe, anai Ohonga maiho nenanita oke nike qupadzomaqi naho dzake qusubaitemi oho quba mai noomae nikeho dzake eete moitakoi. ²⁸ Oi ana maiho neta baaqi ttoka abiho bisata qaarita burisi eete maiho torota ruusuhimi nike naho quru khameto naatemi mai oke gama qaupuitakoi.

²⁹⁻³⁰ Hiiremi tumakhameto nohoi hee, Oo dzoobe, nii hoore noota hiire qaarita poike paanaite hiiremi, nana qupadzomami nii quba minara gesina naatemi abi teei niike beekho eetaquho isaki ooraama. Oonita nii Ohongaho beedzaeta baaqoraimi nanai niho

neta soomoraqu oke nanai poiqa nookami pobirate.

³¹ Hiiremi Dzesui hee, iidzo, nike nookami pobirate mae? ³² Nookao, aoke nike anake qaate tee ma teeta sakaba tuumake boohimi ana naqeke oorake boobi, oonihe nike ikaqi oke hiire.

³³ Nookare, ana oho noo teeho quba hiibaranihe nike naho toro sooma quba hiiroraihe nike ttokaho torona mina saridzake boobi. Oonihe mai ma nakamae ooraita anai torona nikehoke ao qogomakoita eto atti eetaino. Oi qi Dzesu hiireta.

17

DZESUI PUPU BAMENOMA TUMAKHAMETO QUBA HIIRETA

¹ Qate Dzesu pupu hiireqi nese qusuke mooqi hiireta, Mai name, bodza ao bamu naate oonita nii khata niimeho dzapa pobi paanaisuma anai oho qesa niiho dzapa pobi paanaitakoi. ² Nii hiiremi anai abi minara pobitaquho isaki naateqi abi nii ana moitemi ooraike ana qaraqara tatanga moitorai.

³ Oonihe abi nokoi Ohonga meenoma niiqake gesina naataqu ma nii Dzesu Kiristu anake dzoobire baatake noko gesina naataqu oio qaraqara tatangaho mee. ⁴ Oi nii anake baura moiteta oke ana eete soubireqi ttokata niiho dzapa pobi paanaitemi gesina naatorai.

⁵ Oonita agobanipamuke nii hiiremi anai ttoka ma haba biraiteqi oho dzapa pobinoma qaatanita nii hiiremi anai paha (ingona) biraiteqa oho pobinoma naatare. ⁶ Oi nii abi qesa naho botota mootomi anai dzapa pobi niihoke nokoho quba

paanaite soubidzare. Nokoi niiho botota oomi nii noko naho botota mootomi noko niiho noo nooka qusubaitorakoi.

⁷ Nii ana moitetaho isaki oi gama niiho nena baatake noko ao qupadzomorai. ⁸ Oi nii ana noo banaiteta teena oke ana nokoke moitemi aribidzaamanihe nii ana dzoobiremi ana dzubina niihoho nenake noko gama qupadzomorai.

⁹⁻¹⁰ Oonita anai te ttoka abiho quba poiqa pupu hiibaamanihe, anai tumakhameto nokoho quba pupu hiire. Noko niiho pobi oomi nii nokoke naho botota mootomi anai nokoqaho quba pupu hiire. Oonihe naho pobi oi niihoni ma niiho pobi paha nahonita noko anahota dzapanoma naataridzoni.

¹¹ Qate nokoi erata ooraimi anai nokoke ttokata qaateqi niiho torota qeehibi. Oonita Qaheuba Mai name, nii ana moitemi oorai abi oke nii dzapa pobi niimema sahotomi nakamae teenata ooraiho isakita nokoma napa gama teenata oorare. ¹² Oi nokoma nanai qaaqi ana dzapa pobi niihoma nokoke sahoto qaari. Nii ana moiteta oke ana gama bakena geemami noko qidzake ooraihe meeke sinabidzai oho qamodzamodza hiiretaho isakita Dzuta Iibadzaho pobi noio bamu naate.

¹³ Oonita ana ttoka qaasuhiqi naho dzaodzao nokoke khakhoro biirorareiqi ana niiho noo nokoke moitemi nookorai. ¹⁴ Oonita anai ttokaho pobiana naatemi noko oho qesa oho pobiana naatemi ttoka abi nokoke ibo eetaridzoni.

¹⁵ Oonihe nii nokoke ttokata hiuma quba hiiro-raidzaranihe, nokoi eto Saataho kabira naatain-oho quba nii noko bakena gemareiqi ana hiire.

¹⁶ Oi anai ttokaho pobi bamu oho qesa noko oho

pobi bamu. ¹⁷ Oonita niiho noo oi meenoma keke. Ooma nii isanate nokoke pona hiibare.

¹⁸⁻¹⁹ Oi nii ana dzoobiremi ttokata baataho isakita anai nokoke dzoobiremi ttokata abiho bisata oorakoita oi ana nokoho quba paha sama name pona hiiremi nokohota pona oi meenomanipamu naatare.

²⁰ Oonihe anai te nokoqaho quba keke pupu hiiroraidzaranihe, nokoi sinabidza oke ape ma apeho toro hiiremi nooka tani naataqu nokoho quba paha pupu hiirorai. ²¹ Obete Mai nii ma nakai qesa dzaga bobotoraiho isakita noko nakama gama qesa dzaga boboto oomake ttoka abi moohiqa nii ana dzoobiretake noko qupadzomakoi.

²² Qate dzapa pobi nii ana moitemi oorai ooma ana noko dzapiremi nakamae teenata ooraiho isakita nokomae teenata oorakoi.

²³ Oonita nii ana dzaga bobotorai ana oho qesa noko dzaga bobotorai. Nii ana kokora eetoraike nii paha nokoke eetemi ttoka abi moo qupadzomaqa hee, Meenipamuke Ohongai khata nome dzoobiremi baaqi nokoho bisata ooraiqi hiibakoi.

²⁴ O Mai name, qusu ma ttokaho husi ma pai biranataamake qaami nii naho dza minake eeteqi dzapa pobi anake moite baa qaabi. Oonihe tumakhameto nii naho botota mootomi oorai nokoi oho pobi mooqorare hiire ana dza eetemi noko anama napa ttaike oorare.

²⁵ O pobipobiho mai ttoka abi niike ruumenihe ana teenai nii gesinanipamu. Oonihe anai niiho neta baami qesaho qupa aoke uhuborai. dzoobe.

²⁶ Oi anai niiho dzapa ma pobi gama nokoho

torota paanaitetai paanaitorakoi. Oke eete qaaqi anai nokoma ttaike oomake nii anake kokora eetorai oi paha nokoho oora ma qaarata baura eetorakoi. Pupu oke Dzesu hiireta.

18

DZUTAI DZESUKE GEEMA MOOTOTA (Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Ruk 22:47-53)

¹ Oonihe Dzesui pupu oonomake hiireta oi noi tumakhameto nomema tuumaqi oba Ketoro bireqi Oriba ee meeho dzoo tuuta tuumaqi noi ota pupu oke hiireta.

² Oonihe Dzesui qupi samane tuumakhameto nomema nokoi ota ttutturata qaata oke Dzuta gemagama abi qupadzomata. ³ Qupadzomami Pariseo ma dzube abi mimi nokoi hiiremi piritani eepa ma dzongi ma koo ma tanganomai noke gainene eetemi Dzutai noko dzeima ota biranateta.

⁴ Biranatemi quba noomaeho irina biranatarota Dzesu aoke qupadzomaqi nokoho toro biranate qasa hiireta, Apeho qirike nike eete? ⁵ Oonihe Dzutai nokoho bisata qooro oomi nokoi hee, Dzesu nagapa Nadzaretteho nena noho qirike eete.

⁶ Hiiremi Dzesui hee, Anai erani. Hiiremi noko ubaqomaqi tumereke taateta. ⁷ Taatemi noi paha hee, Mae apeho qirike eete? Hiiremi nokoi hee, Eo, Dzesu, Nadzaretteho nena.

⁸ Hiiremi noi nokoke hee, Anai era, oke ana ao nike pobi hiire oonita nike anake saridze oorai. Oho quba naho samaqana oorai nokoke saqoromi tumare. ⁹ Oke noi teehe quba hiibaranihe noi

ao hee, Ohonga, nii ana moitemi ooraihota anai te teeke sepeke gaubidzaraniqi hiire qaasumi ao noo oho mee ota biranateta.

¹⁰ Oonihe Dzesui tumakhameto nome saqo-bareiqi hiiremi Peetoro ai hairiamake qaa dzube dzeimaqi dzube abi minaho kokora abi noho toma dzooto qagaumata. Qate kokora abiho dzapaio Marokho. ¹¹ Oonita Peetoro oke eetemi Dzesui noke hee, Maqa, Mai ana maranga biiremi oorai oke anai ikanomake eete oho isaki arabidzaqu? Baamu, oke ana isanate mai eetaridzonita nii dzube niimeke paha quhisanaaitare. Oiqi Dzesu hiireta.

*NOKOI DZESUKE DZEIMAQI ANASIHO
TOROTA MOOTOTA*

¹² Oonita qaa pobipobi noi hiiremi qaa tupu ma Dzuta abi mimiho tuhotuho nokoi Dzesuke suutoqi dzeima tuumata.

¹³ Qate Kaipa noi tii oho nakuta dzube abi mina oomi noho aimi Anasi urai oomi noko Dzesu dzeimaqi bosa noho torota biranateta. ¹⁴ Oonihe oi Kaipa ape bahe bosata noi Dzuta abi mimike sanabidza hiireqi hee, Teei abi minaraho habara eete baataqui isanatakoiki hiireta abi oioni.

*PEETOROI DZESUKE BAI HIIRETA
(Mat 26:69-70; Mar 14:66-68; Ruk 22:55-57)*

¹⁵ Oonihe Siimo Peetoro noi tumakhata Dzohane anama nakai Dzesuke ipotota. Qate anai Dzube abi mina gesina naate qaatanita anai ao Dzesuma gama abi minaho naga repa nakuta qeemata. ¹⁶ Qate Peetoro naga pouta qooro oomi (anai dzube abiho dzaira ooqi) burisi eete biranate repa pouho soopara atapa oke pobi hiiremi

nohota isanatemi Peetoro ma nakai repa nakuta qeemata.

¹⁷ Qeehimi tuhotuho atapa noi Peetoro mooqi hee, Nii paha Dzesuho tumakhatani kaqa.

¹⁸ Hiiremi noi hee Eo, baamu. Qate abi oona oota noko dzapa eete eepa qeere agihimi Peetoro nokoho bisata biranate eepa agimata.

DZUBE ABI MINA NOI DZESUKE TORON-AITETA

¹⁹ Obetemi dzube abi mina noi Dzesuke banaita baura nohoho qasa hiireqi paha tumakhameto nohoho qasa hiireta.

²⁰ Hiiremi Dzesui oho ipike hee, Abi minarake ana noo paanaite banaitorai. Oi Dzuta abiho sinabidza guhuni mae biirini mae ika ma ikata ttutturatorai ota anai nokoke saridze banaitoraini qate ana te dzukudzukuta noo hiiroraidzara.

²¹ Oho qubake nii naane quba anake oho qasa hiibaqu? Naho noo nookorai oi abi samanenita nii isanate nokoke qasa hiibare.

²² Hiiremi abi ota qooro oota teei boto qooma hohoite Dzesuke teeteqi hee, lidzo nii oonomake eete dzube abi minaho noo ipi hiidzo! ²³ Hiiremi Dzesui noke hee, Oo ana oberama hiiremake oho baike hiibarenihe, ana hiire oi isanatemi nii naane quba anake teete?

*PEETORO BAI HIIREMI ESERI NAATETA
(Mat 26:71-75; Mar 14:69-72; Ruk 22:58-62)*

²⁴ Hiiremi Anasi Dzesuke paha suutoqi dzube abi mina Kaipaho torota dzoobireta. ²⁵ Qate Siimo Peetoro noi qooro eepa agima oomi qesai noke pobi hiireta, Maa, nii Dzesuho tumakhata ooni kaqa. Hiimi bai hiireta, Anai bamu.

²⁶ Hiiremi dzube abiho kokora abi tee (noi Marokho apeho toma Peetoro dzooto qagaumata noho qesama koko) oonita abi oi hee, Meeke nii ee mee dzoo tuuta oomi anai moori. ²⁷ Hiiremi Peetoro paha bai hiireta. Hiimi idze, Nee noo hiiremi qupadzomata.

NOKOI DZESUKE DZEIMAQI PIRATOHO DZA-GATA MOOTOTA

(Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Ruk 23:1-5)

²⁸ Qate Dzesuke noko dzeima Kaipaho toro biranate paha kaipake qaate qaa guhu Paraitoriota biranate mi iihai mootota. Oonihe Dzuta abi nokoi Ingona Dzumaho kiridza muunare qupadzomaqi eto oho qaga riitaino hiireqi te Paraitorionipamuta dzuubarani. ²⁹ Dzuubaama naatemi Piratoi biranate nokoke qasa hiireta, Oomaqoma apeho quba noke dzeima baabe?

³⁰ Hiiremi nokoi hee, Eo abirai baura qanga eetaama naatapuko nanai ikaqi hiireqi noke dzeima niho torota baabarori? ³¹ Hiiremi Pirattoi hee, Isanate noke nike aima huu noo nikemeho isakita pobiitare. Hiiremi Dzuta abi nokoi hee, Eetakoithe, abike teetaquho qaga gamani nanaho torota mootomi oorai ³² (Oiqi hiireta oi teeho quba bahe Dzesu bosata ikanomake eete baatarotaho noo hiiremi oho isaki naateta).

³³ Oke noko hiiremi Piratoi burisi eete qaa guhu dzuubaqi Dzesuho quba hiireqi noke qasa hiireta, Maa, nii Dzuta abiho abi qibani mae bamu? ³⁴ Hiiremi Dzesui hee, Abi naho khooba paanaitemi nii oho qasa hiire, mae eo niimae oho gasake hiire?

³⁵ Hiiremi Piratoi hee, Anai Dzuta abi apehi oho isakita hiibaqu? Oonihe nii ikanomake eetemi

niimaeho noo oke nikeho dzube abi mimi ma
abi qesa nokoi niike naho botota mootomi oorai?

³⁶ Hiiremi Dzesui erake hiireta, Anai ttokaho abi
qibanidzara. Anai ttokaho abi qiba oho isaki oora-
puko, naho tuhotuho abi nokoi ao naho tepure
naatemi anai bamu Dzuta abiho angita dzubarori.
Qate naho pobio mainani.

³⁷ Hiiremi Piratoi hee, Oonita nii abi qiba
mainani kaqa. Hiiremi Dzesui erake hiireta. Nii
anake hee, Abi qibaniqi hiire oi erake eete oorai.
Anai quba meeho maikhata oke paanaitare baami
ape ma ape abi meenomani nokoio naho noo
qusubaitorai.

³⁸⁻⁴⁰ Hiiremi Piratoi hee, Oonihe meeho tetei
ikanomani?

*ABI TOTOTO HIIREMI PIRATOI DZESU HAPA-
HAPANAITARE HIIRETA*

(Mat 27:15-31; Mar 15:6-20; Ruk 23:13-25)

Oiqi hiireqi Piratoi biranate Dzuta abi pobi
hiireta, Noho oberake ana qiri eete saridzama.
Oonita Ingonaho dzumata gamani sutasuta abi
teeke nikeho quba saqoro baaorai tete oke iihaiqi
nike isanate Dzuta abi nikemeho abi qibarake
ingonaite saqobaqu mae? Hiiremi nokoi qarutoqi
hee, Abi oke bahe Barabake saqobareiqi hiireta.
Oonihe Barabai koiri kairiho maikhatanita noko
naane quba noqake saqobareiqi hiireta?

19

¹⁻² Oho quba Piratoi nakuta qeemaqi hiiremi
qaa abi nokoi Dzesu aimaqi bitte biiroramuti
qaateqi qepuqepu hiireqi gupake papara kora-
bete noho qibata dzamotoqi sasa topa dzuunoma
aima oke noke dzaarota. Dzaaroqi noko noho toro

biranate hee, O dzoobe dzoobe. ³ Dzuta abiho abi qiba nii! Oiqi hiireqi noko boto sepeite noke teetota.

Oke eetemi Piratoi paha biranate Dzuta abi pobi hiireta, Nookare. ⁴ Ana abi oke toronaite noho obero saridzaama naateqi noke nikeho pengata moote. ⁵ Hiiremi Dzesui ttoba topa dzuunoma ma guupaho paparama gama biranatem Piratoi noko hee, Dzasa. Abirake moorare.

⁶ Hiiremi dzube abi mimi ma nokoho qesamane qarutoqi hiireta, Baamu, hapahapanaitare! Noke hapahapanaitare! Hiimi Piratoi hee, Anai noho kahosa ruume oonita nikemae noke aima hapahapanaitare. ⁷ Hiiremi Dzuta abi nokoi hee, Maa, abirai nanaho huke riiteqi sama nome Ohonga kimatetoraita noi oho quba baataridzoni.

⁸ Hiiremi Piratoi nookami Dzesui sama nomeke kimatetetaho qubake noi atti minake eeteta. ⁹ Noi Dzesuke dzeimaqi paha qaa guhu dzuubaqi noke qasa hiireta, Niiho khooba ikanoma?

¹⁰ Oiqi hiiretahe, Dzesui te oho noo ipi hiibara. Oho quba Pirato noke hee, Maa niike saqobaquni mae hapahapanaita qo oho isaki naho toro ooraita nii bamu naho noo ipi hiibaqu?

¹¹ Hiiremi Dzesui hee, Nookare. Ohonga qusunai oho isaki niike moitaama naatapuko oke nii anake eetaquho tete bamu naatarori. Oonita niiho kahosa ooraihe Dzuta abi anake niiho torota mootomi oorai nokoho kahosai niihoke riite oorai.

¹² Hiimi Piratoi beedzae eete Dzesuke saqobarota qate Dzuta abi nokoi qarutoqi hee, Bamu, teei Kaisaho noo riiteqi sama nomeke noho habara mootare hiireqa oonoma eetakoita nii abi

erake saqobaquko nii aoke Kaisaho ibo naatakoi. ¹³ Hiiremi Piratoi noo oke nookaqi Dzesu dzeima biranate gamaniho qohareta habeseta. Teka oho dzapa Simeri Qohare, qate Heburoho noota oke hee Gabattaniqi hiire qaata.

¹⁴ Obete Dzuta abiho Ingona dzumaho roiroi bodza oomi ete bisa naatemi Piratoi Dzuta abi oke pobi hiireta, Nike abi qiba nikeme Dzesuke moorare. ¹⁵ Hiiremi noko dzaubama qarutoqi hee, Eo, Noho dzapa ao bamu naatare. Noke hapahapanaitemi bamu naatare!

Hiiremi Piratoi nokoke hee, Anai isanate nikeho abi qibake hapahapanaita? Hiiremi dzube abi mimi hee, Bamu, nanaho abi qibaio Kaisa teena. ¹⁶ Hiiremi Piratto nokoke kebaitare hiireqi nokoi Dzesu hapahapanaita quba noke abi naga nokoho botota mootota.

DZESUKE NOKO HAPAHAPANAITETA

Nokoi Dzesuke mai eete hapahapa moitemi noomae aima tuumata. ¹⁷ Tuumaqi nokoi hapa peite Qiba Gottaho tongota biranateta. Oonihe Qiba Gotta oke Heboro noota hee Gorigottaniqi hiirorai. ¹⁸ Teka ota nokoi Dzesuke abi qanga eserima hapahapanaiteta. Noi bisata oomi pobi nohota abi teei ootani teei mage robeta oota.

¹⁹ Qate Pirattoi hiiremi hapahapaho suheta qetaqeta erai peiteta, DZESU NADZARETTEHO NENARAI DZUTA ABIHO ABI QIBANI. ²⁰ Qate nokoi Dzesu hapahapanaiteta tekai nagapa mina oho kosoramuta oomi noo qiba oke Heboro noo ma Romaho noo ma Girisiho noota gama qeete oomi Dzuta abi noo maina painanoma girodzomaqi noo oke isaitota.

21-22 Oho quba dzube abi mimi bisi naate Pirattoke pobi hiireta, Oke eto qeeteqi hee, Dzuta abiho abi qibaiqi hiibainohe, erake qeetare, Abi noomae hee, Anai Dzuta abiho abi qibaniqi hi-iroraiqi qeetare. Oke noko hiiremi Piratoi hee, Baamu! Ana qeete oke ango qeete qaate.

23-24 Oonita qaa abi nokoi Dzesu hapahapanaita qaateqi ttoba ma sasa nohoke aima batabiremi qaa abi eserisa eseriho quba teena teenaho isaki naateta. Oonihe sasa khara kharerepo nohoke noko bosata koridzaamake ootota oonita qaa abi nokoi qesa pobipobi hiireta, Maa, eto uhutomi qanganatainohe napahota apei oke mai eetaqu oho qubake napa isanate baabe biidzare. Oiqi hiireta oi teeho quba bahe sinabidzata qetaqeta teei hee, Ttoba ma bare nahoke noko nokome quba pattabetetahe, sasa nahoho quba nokoi baabe biiretaiqi hiiremi qaa abi oke eetemi ooqata meenoma naateta.

25-26 Qate Dzesu hapahapata oomi pai gotta nohoi oho khoobata qooro oomi paiho dzaba Keropaho ata ma Maria Magattaraho nena ma nokoi noma noko gama oota.

Oho quba Dzesui pai mooqoqi paha Dzohane qeseba tuumakhata nome anake mooqi pai nomeke pobi hiireta Pai name, nii khata erake moomi niiho khata naatare. ²⁷ Oiqi hiireqi khata anake noi hee, Nii atapa erake moomi noi niiho pai naatare. Oke hiiremi anai bodza ooqata noke qupadzomaqi ipita noke dzeimaqi naga nameta tuumaqi naka qesa kokora eete qaata.

DZESUI BAATETA

(Mat 27:54-56; Mar 15:33-41; Ruk 23:44-49)

²⁸⁻²⁹ Oonita quba oi gama bamu naatemi Dzesu moomi sinabidzaho getaqetai gama meenoma naate soubiremi noi erake hiireta. Naho baruna uhube. Oke noi hiiremi oba mangi toobairanoma heenomai ota oomi abi noko besa bidzaga teeke sugobireqi saarota soramuu biire too nohota mootota.

³⁰ Mootomi noi oba too bairanoma oke muunaqi erake hiireta. Oioni, baura oi gama mee eetemi bamu naate. Oiqi hiiremi suma noho khapere eetemi gisi tuumata.

³¹ Qate iihai Ingona dzuma minaho roiroi bodza oomi eto abi kebanoke baatemi keba nokohoi dzuma oke sesero eetaino hiireqi Dzuta abi Piratoho torota biranateqi qasa hiiremi noi qaa abi dzoobiremi oko nokohoke gegobiremi hairiama baatemi qurabidzare tuumata. ³² Tuumaqi noko ota biranate abi eseri Dzesuma hapahapanaiteta nopoho oko bosa teete gegobireta.

³³ Oonihe noko moomi Dzesui ao baate oomi noko te oko nohoke gegobidzara.

³⁴⁻³⁶ Oonoma naateta oi teehe quba bahe sinabidzaho qeteqeta teei hee, Gotta nohoke bamu gegobidzaquiqi hiiremi ota meenoma naateta. Oke ana Dzohane namae mooqi isere mootomi nike nookami meenomanita niike nookare. Qate qaa abi teei kooma noho qebake kotoro pui eetemi Idze, ao oba ma dzuu esese biranata. ³⁷ Oi getaqeta teei paha hee, Nokomae abi kootorota mookosu koko oke moohirareiqi hiirorai oioni.

DZESUHO KEBAKE NOKO OMA NAGATA MOOTOTA

(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Ruk 23:50-56)

38-39 Obetemi Dzosepe Arimatteoho nena (noi bosata qupibake Dzesuho torota biranateta) noi Dzesuho tumakhata naatetanihe Dzuta abi mimiho attike eeteqi noi te nokoho pengata paaqata qaarara. Oonihe noi Piratoho torota baaqi Dzesuho keba quba qasa hiiremi Piratohota isanatemi no aima tuumata.

Oonita Nikotemo oho qesa ganobine ma eebeke uranoma qesa, oho bame 30 kiro oho isakike gama aima baata. ⁴⁰Baaqi nokoi Dzuta abi keba nokome qurabire qaataho pomata ganobine ma eebeke uranoma ma ttoba qesa aimaqi ooma Dzesuho keba sengi eete qegorota.

⁴¹ Qate noko Dzesu hapahapanaitetaho neta dzoo teei oomi oho nakuta oma naga agiagi kaibetetai oota oi Dzosepe noomaehonita oho nakuta abiho keba mootaamake habanake qaata.

⁴² Oonita Dzuma mina ao biranatare boohimi oma naga dzamoqata oomi noko Dzesuho keba oho nakuta mootota.

20

DZESUI BAATA NETA QORIDZETA, DZOOBE!

(Mat 28:1-8; Mar 16:1-8; Ruk 24:1-12)

¹ Qate dzuma mina bamu naatemi Saate dzuridzarita Maria Magattara nenai qori qura tupu ota biranate moomi apei ao oma sarara oke burisi eetemi paatike oota? ² Oho qubake noi burisi eete toroumaqi Siimo Peetoro ma Dzesuho qeseba tumakhata Dzohane anaho toro biranateqi naka pobi hiireta, Maaqa Soopara napahoke noko oma nagata hiumaqi ikata ai tuume oke paimane nanai ruume!

³ Hiiremi Peetoro i anama nakamae hairiamake qeemaqi oma nagata tuumare hiireqi, torouma tuumata. ⁴ Tuusuhiqi anai Peetoro ke riite bosa qura patita biranateta. ⁵ Biranateqi ana subate nese dzoobire moomi ttoba sengi keke ootahe anai te dzuubara.

⁶ Oonihe Siimo Peetoro ipita baaqi ao dzuubaqi saamaha ttoba sengi moo pobiteta. ⁷ Ma qiba sengi nohoke te samaho ttobama teenaita mootomi ooraranihe, sigita qoomami oomi noi moota.

⁸ Oke noi moohimi ana atti quba qura patita ootahe anai naamae dzuubaqi moomi naho qupa pobirateta. ⁹ Oi bosata nanai Dzesu baate qoridzarotaho sinabidza qetaqetake te nooka pobite qaarara. ¹⁰ Qate nakamae oho mumure moohimi qupa pobiratemi nakai qaki minake eete burisi eete nagapa tuumata.

MARIA MAGATTARAO NENAI DZESUKE MOOTA

(Mar 16:9-10)

¹¹⁻¹² Oonihe Maria noi qura patita biranate paata qooro tti hiireta. Tti hiireqi noi subate nese nakuta dzoobire moomi, Angero eseri ttoba khabanoma dzaabanomai Dzesuho keba meeqotaho tekata habeseqi temu qiba robeta oota, temu oko robeta oota.

¹³ Ooqi nopoi hee, Atapa nii ikaqi tti hiire? Hiiremi noi hee, Soopara nahoke noko aimaqi ikata tuume oke ana ruumeni? ¹⁴ Hiiremi Dzesu noho tumeta qooro oomi noi burisi eete noke mootahe, noho nese dzuubara.

¹⁵ Oonita Dzesu noke pobi hiireta, Apeho qirike eete tti hiire? Hiiremi noi qupa nometa hee Dzo

oho mai ooniqi hiireqi hiireta, Mai, nii noho keba aime mae? Aima ikata moote? Hiiremake ana ttuma aimakoi.

¹⁶ Hiiremi Dzesui noke hee, Maria! Oi qi hiiremi Maria pasere eete hee, Banaita name! (Qate Heboroho totohota oi hee Rabuni ooniqi hiireta.) ¹⁷ Hiiremi Dzesui hiireta Eehe, anai mai nameho torota peitaamake ooraita nii eto ana aima gimutta eetaino. Qate tuumaqa qesamane nahoke pobi hiireqa hee, Anai mai ma Ohonga nike ma napameho torota peqibihi hiibare.

¹⁸ Oi qi hiiremi Maria Magattaraho nena noi ango tumakhametoho toro biranate pobi hiireta, Nookare, anai nese namema Soopara napame poiqanipamuke moori. Oi qi hiireqi noo Dzesu noke pobi hiireta oke noi paha noko gama pobi hiireta.

TUMAKHAMETO MA ABI SAMANE DZESUKE MOOTA

(Mar 16:14-18; Ruk 24:36-49)

¹⁹ Qate oho Saate surena qupi sooromi Tumakhameto nanai Dzuta abi mimiho atti eete tete siire tatanga naatemi Dzesui ikanomake eeteqi nanaho bisata qooroqi hiireta, Dzoobe ma kanakana! ²⁰ Oi qi hiireqi noi nanake boto ma sama nomeho dzori banaitemi tumakhameto nanai Soopara naname moohimi nanaho baruna tukuba minanipamuke eeteta.

²¹ Eetemi Dzesui paha hee, Dzoobe, qupa nikehoi kebaratare. Oi Mai ana dzoobiretaho isakita ana naamae nikeke beedzaeta dzoobihimi nike poiqa qaru abi naate. ²² Hiireqi noi suuqa teeteqi hee, Naho Sumasai nikehota qeeme. ²³ Oonita nikei oho baura eeteqa abiho kahosa dzamutomi

bamu naatakoi, qate nike qaanate kahosa dzamutaama naataquko kahosa nokohoi qarakoi ooiqu hiireta.

TTOMAHQ QUPA POBIRATETA

²⁴ Qate Ttoma, apeke abi hee Pai noke teema nopoke teenaite dzoomataiqi hiire qaata, noi tuerebehota tee. Oonihe, Dzesui oonomake eete qesa nanaho torota biranatemi Ttomai ikata oota?

²⁵ Oho qubake tumakhameto qesai ipita noke hee, Maa nanai aoke Soopara napame moori. Hiiremi noi hee, Eehe, anai nese namema berumaho dzori oke noho botota mooqa, boto name noho qeba dzorita eepoqotoqake qupadzomakoihe bamu.

²⁶ Oiqi hiiretanita qupi 8 naatemi tumakhameto nana Ttomama gama suruho minata ooqi tete siiremi tatanga naate oomi Dzesui paha baaqi nanaho bisata qooroqi hee, Dzoobe ma kanakana! ²⁷ Oiqi hiireqi noi qeemaqi Ttoma pobi hiireta, Oionita boto niime boto nahota upubire berumaho dzori oke mooqi, boto niime qeba dzori nahota eepoqotoqake eto hou eetainohe qupadzomare.

²⁸ Hiiremi Ttomai beubeu eete hee, Soopara ma Ohonga name, oi nii oni. ²⁹ Hiiremi Dzesu noke pobi hiireta, Ttoma nii nookare. Abi mooraamake ao qupadzomorai nokoio rike ma pobi oni. Qate nii teehe quba qupadzohidzaranihe moorake eete qupadzome. Oke noi hiireta.

TUMAKHATA DZOHANEI GEERAHO KHOOBA PAANAITETA

³⁰ Qate baura oonoma samaneke Dzesui tumakhameto nome nanaho pengata eetemi Ohongaho mumure naatetanihe qesaho isereke gee eranomata qeetaama naateta. ³¹ Oonihe noo eranomake ana qeetemi nike isaiteqi hisi eetaridzoni. Nike hee, Oo, Dzesui Kiristu, Ohongaho Khataniqi hiireqa dzapa nohoho quba qaraqaranoma naataridzoni. Oiqi Dzohane anai qeeteta qupadzomare.

21

TUMAKHAMETO QESAI IKAKE EETE PISIN-ISITA TUUMATA

¹ Ipita tumakhameto nohoi Tiberiaho oba ttuuta oomi Dzesui paha sama nome nokoke banaiteqi, erake eete banaiteta.

²⁻³ Oi Siimo Peetoro ma Ttoma (oi teema nopoi biranatetahoni) ma Nattanae Garirea habaho nagapa Kanaho nena, ma Dzebete oho khameto naka, ma Dzesuho tumakhameto paha eseri nanai gama ota ooqi, Siimo Peetoro nanake hee, Anai paha Khaa apiapi naatare tuume. Hiiremi nanai hee, Oionita napa gama tuumare. Hiireqi nana biranate sisimata peite qupibake dzobi eete saridzaama naate qaami iihai mootota.

⁴ Iihai mootomi Dzesui baaqi igasata qoorotahe tumakhameto nanai te noke moo qupadzomara.

⁵ Oonita Dzesui noo dzoobireqi hee, Khameto name, kabira saridze mae?

⁶ Hiiremi nanai hee, Baamu. Hiiremi noi hee, Dzupu oke sisima pobi neta mootoqake saridzako. Hiiremi nanai ota mootota. Oonihe kabira samanipamu agomami nanai oke dzeima quba

bitta eeteta. ⁷ Oonita Dzesuho qeseba tumakhata anai Peetoro pobi hiireta, Maa, Soopara napaho oioni. Hiiremi Peetoro Sooparaho dzapa nookami noho beedzae saqobami eto Dzesu noho habana mooraino hiireqi noi hairiamake sasa aima sama nome qegoroqi obata kautu eeteta.

⁸ Qate nanai iigasa sererahuke oomi mita 200 naatemi qesai botti gattiqata qurateqi tumakhameto nanai khaa ma dzupu qama dzeima igasa neta dzaoma baata. ⁹ Oonita baaqi nanai unate dzupuke igasata qaate peite moomi sekana eepata dzooro abaniremi dzobadzoba teei paha oota.

¹⁰ Oonita Dzesui nanake hee, Nikehota agome oho neta paha sekana qesa aima erama teenaitare. ¹¹ Hiiremi Siimo Peetoro obata sura gimutta eetoqi ooqi dzupu oke noomae keke dzeima igasata peite moomi sekana mimi 153 oho nakuta ootahe dzupu te uhubara.

¹² Obete Dzesui nanake hee, Nike baa patta muunare. Hiiremi tumakhameto nanai moomi Sooparanipamu oonihe, nanai beubeu eeteqi apeinoke hee, Dzoobe Sooparaniqi hiibarota? Baamu.

¹³ Oonita Dzesui dzobadzoba ma sekana oke aima pattabete nana moiteta. ¹⁴ Oke eete Dzesui baata neta qoridzeqi sama nome nanake banaitemi bodza tapari naateta.

DZESUI PEETOROKE TTIDZA KOOTOROTA

¹⁵ Oonita nanai saunaba patta oke muuna bamuitemi Dzesui Siimo Peetoro ke ttokaho dzapata hee, Siimo Dzona, qupa niihoi khaa apiapiho pisinisita oorai, mae naho neta oorai? Hiiremi noi bere kotooroqi hee, Oo Soopara name, anai niiho

dzake eetorai oke nii gesina. Hiiremi noi hee, Oonita nii sipisipi khameto nahoke sinabidzaho sogo moitorare.

¹⁶ Oke hiireqi Dzesui paha noke ttokaho dzapata hiireqi hee, Siimo Dzohane, Niiho qupa naho torota oorai, mae bamu? Hiimi noi Dzesuke hee, Oore Soopara, ana niiho dzake eetorai oke nii gesina. Hiiremi noi hee, Oonihe sipisipi gamitti nahoke nii isanate soopara eetoraridzoni.

¹⁷ Oke Dzesu hiireqi gattiga ipita noi paha noo teena oke hiiremi tapari naateta. Hee, Siimo Dzohane, Meenipamuke nii naho dzake eetorai, eo bamu? Oonita noi totoho taparike hee Nii naho dzake eetorai mae bamuiqi hiiremi Peetoro-hota bame mina eetemi noi Dzesuke hee, Soopara name, nii quba minaraho gesina keke oonita naho qupa niiho torota oorai oke nii paha gesina. Hiiremi Dzesui noke hee, Oonihe nii qeseba sipisipi nahoke patta moitorare eto qaataino.

¹⁸⁻¹⁹ Dzesui Peetorohe hee, Nookare! Nii eehaha niimeta siihu suutoqi niimae qupadzomaqi tee ma teeta tuuma qaari. Oonihe nii poiqa nasura naatemi maina teei (Sumasa) niike sasa dzaaroqa dzeima tee ma teeta tuuma qaaraq — oi niiho dza bahe noho — oke ana bamu nii ikobetaqu. Oiqi hiireta oi paha Peetoroipita poma attinomatata baatemi oho quba Ohongaho dzapa pobi haba gegebetarotaho isakita Dzesui oke hiireta. Noi hee, Oho quba nii anaqake iiha qaarare.

DZOHANE NAAMAEHO NOO QETTA MA KOKO

²⁰ Hiiremi Peetoro nookatanihe noi burisi eete moomi apeiqupi posaho bodzata Dzesuho dza-gaqata tirere eeteqi hee Soopara, apeiqi niike geema

mootare boobiqi qasa hiireta, oi Dzohane ana.

²¹ Oonita Peetoro'i anake mooqi Dzesu pobi hiireta, Soopara, qate Dzohanei ikanomake eetaqu?

²² Hiiremi Dzesui noke eraiqi hiireta, Ae Anai Dzohaneke hee, Ana dza eetemi nii naho beebe eete qaamake ana paha biranatakoiqui hiibaquuni mae ikanomake ana hiibaqu oi niiho noo bamu. Niiho noo oke hee, Nii anaqake iiha qaarare.

²³ Oiqi Dzesui hiiremi oho nooke sinabidzaho oko ma boto samane oberama nookaqi anahoke qesai hee, Tumakhata Dzohane noi bamu baataquiqi hiirorai. Oonihe Dzesui te anake hee Nii bamu baataquiqi hiibarani. Bamu. Noi Peetoro'ke hee Ana dza eetemi noi naho bebe eete qaamake ana paha biranatakoiqui hiibaquuko oi bamu niiho noo naataquiqi hiireta.

²⁴ Oonita tumakhata quba oke gama moo soubireqi isere mootoqi qeetorai oi ape bahe ana. Ma isere nahoi meenihe oke napa gama gesina.

²⁵ Qate Dzesui paha quba samane eete qaata oho isere gama iso keke qeete soubidzapuko ana qupadzomami qetaqeta gee samane ttokata oorai oi qidzoke oho quba isanatorori.

Noo oioni

Ana Dzohane

PORO TONGO USAQE
The New Testament in the Guhu-Samane Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Guhu-Samane long
Niugini

Copyright © 1975 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Guhu-Samane

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

1e8f2c8a-2e91-5f7a-8d28-7e63415f9012